

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av konventionen samt till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner den i Oslo i september 1997 ingångna konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring.

Konventionen förbjuder användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor. Den ålägger konventionsparterna att förstöra befintliga lager med infanteriminor senast inom fyra år efter att konventionen har trätt i kraft för parten i fråga. Vidare bestäms det i konventionen att infanteriminor i minerade områden ska förstöras senast inom tio år efter att konventionen har trätt i kraft. I konventionen ingår en skyldighet att tillhandahålla hjälp som hänför sig till både minröjning och stöd till minoffer. Konventionen förutsätter årlig rapportering.

Konventionen trädde internationellt i kraft i mars 1999. För Finlands del träder den i kraft den första dagen i den sjätte månaden efter den dag då anslutningsinstrumentet har de-

ponerats. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av konventionen. Det föreslås att en straffbestämmelse om brott mot förbudet mot infanteriminor införs i strafflagen. I tvångsmedelslagen föreslås en ändring så att teleavlyssning och bostadsavlyssning ska kunna tillgripas för att utreda sådana brott.

Den föreslagna lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av konventionen avses träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president. De lagar som gäller en ändring av strafflagen och av tvångsmedelslagen avses träda i kraft vid motsvarande tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING	4
2 NULÄGE	4
2.1 Konventioner och principer om folkrätt, krigföring och vapen	4
2.2 Ottawakonventionens betydelse.....	5
2.3 Staternas åtaganden under Ottawakonventionen	6
Sverige	6
Tyskland.....	7
Grekland.....	7
Polen	7
Storbritannien.....	8
2.4 Finlands stöd för humanitär minhantering	8
2.5 Finlands anslutningsförberedelser	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4.1 Konventionens konsekvenser för det nationella försvaret	11
4.2 Förstöringen av infanteriminor och minerade områden.....	12
4.3 Behållande av infanteriminor för utveckling av teknik för detektering, röjning och förstöring av infanteriminor	13
4.4 Konsekvenserna för försvarsmaktens andra lagstadgade uppgifter	13
4.5 Ekonomiska konsekvenser.....	13
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
5.1 Ottawaprocessen	14
5.2 Ottawakonventionens översynskonferenser och partsmöten	14
5.3 Beredningen i Finland.....	15
DETALJMOTIVERING	16
1 Innehållet i konventionen och dess förhållande till lagstiftningen i Finland	16
2 Lagförslag	23
2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring och om tillämpning av konventionen.....	23
2.2 Strafflagen.....	25
11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten	25
2.3 Tvångsmedelslagen.....	26
5 a kap. Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation	26
2.4 Den nya tvångsmedelslagen.....	28
10 kap. Hemliga tvångsmedel.....	28
3 Ikraftträdande.....	27
4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	27
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	27
4.2 Behandlingsordning	29
LAGFÖRSLAGEN	31
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring och om tillämpning av konventionen	31

om ändring av 11 kap. i strafflagen.....	32
om ändring av 5 a kap. 2 och 4 § i tvångsmedelslagen.....	33
om ändring av 10 kap. 3 och 17 § i tvångsmedelslagen.....	36
BILAGA.....	35
PARALLELTEXTER.....	35
om ändring av 11 kap. i strafflagen.....	35
om ändring av 5 a kap. 2 och 4 § i tvångsmedelslagen.....	36
om ändring av 10 kap. 3 och 17 § i tvångsmedelslagen.....	40
UTKAST TILL FÖRORDNING	402
Statsrådets förordning	402
om ändring av 1 § i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § i strafflagen...	402
FÖRDRAGSTEXT	413

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den ansvarslösa och summariska användningen av minor, särskilt i vissa utvecklingsländer, har förorsakat ett ansevärt antal civila offer. För att mildra detta humanitära problem ansågs det då nödvändigt att ett avtal fås till stånd om mera långtgående inskränkningar i användningen av minor, försåt och andra anordningar än tidigare. Vid översynskonferensen 1995–1996 för konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar (FördrS 64/1983, ändringar FördrS 102 och 103/2004, *konventionen om vissa konventionella vapen*) avtalades det om tilläggsrestriktioner i användningen av minor i protokollet om förbud mot eller restriktioner i användningen av minor, försåt och andra anordningar (FördrS 91/1998, *ändrade II protokollet*), som antogs den 3 maj 1996.

Parallellt med det ändrade II protokollet förhandlades det inom den så kallade Ottawaprocessen om ett totalförbud för infanteriminor. Som resultat av den processen tillkom konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring (*Ottawakonventionen*, även *konventionen*, om inget annat nämns särskilt).

De positiva humanitära effekterna av Ottawakonventionen är betydande. Konventionen är en del av det internationella samfundets åtgärder för att minska och förhindra det lidande som orsakas av infanteriminorna. Åtgärderna för att eliminera problemen som infanteriminorna medför får ett övergripande stöd genom konventionen.

För de minor Ottawakonventionen omfattar, och som på engelska kallas *anti-personnel mines*, används i olika sammanhang i Finland antingen benämningen infanteriminor/truppinor eller personminor/antipersonella minor. I avtalstexter på finska är den vedertagna termen på området infanterimina. Denna term har använts i översättningen till finska av det ändrade II protokollet, på svenska användes där termen truppinor i Finland. Också i Europeiska unionen

(EU) benämns minorna infanteriminor/truppinor i konventionens namn på finska, medan de på svenska där kallas antipersonella minor med benämningen truppinor inom parentes. I statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelser SRR 6/2004 och SRR 1/2009 används termen infanterimina konsekvent på bägge språken, även om en viss brokighet i terminologin på svenska kan skönjas ännu 2004. I enlighet med vedertagen praxis används termen infanterimina i den finska översättningen och i överensstämmelse med det också i Finlands svenska version av Ottawakonventionen, liksom även denna proposition.

2 Nuläge**2.1 Konventioner och principer om folkrätt, krigföring och vapen**

Enligt vedertagna och allmänt accepterade folkrättsliga principer får stater i krig inte använda vilka krigföringsmetoder eller vapen som helst. Denna princip skrevs första gången in i ett statsfördrag redan 1868, då parterna till S:t Petersburgsdeklarationen åtog sig att inte använda ammunition av en viss typ som exploderar när den träffar en människokropp. I deklarationen poängterades att det enda acceptabla ändamålet för krigshandlingar är att försvaga fiendens väpnade styrkor, och att därmed sådana krigföringsmetoder inte kan godkännas som orsakar mänskligt lidande utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

Efter S:t Petersburgsdeklarationen har krigföringsmetoderna och de vapen parterna har till förfogande begränsats genom flera internationella avtal. Vid den andra fredskonferensen i Haag 1907 antogs 14 överenskommelser om krigets lagar (FördrS 11/1924), vilka fortfarande är av stor betydelse. Före första världskriget hade det internationella samfundet redan skapat ett betydande nätverk av överenskommelser kring förbjudna och tillåtna metoder vid krigföring. De fortsatta strävandena under mellankrigstiden för att lindra de mänskliga lidandena av väpnade konflikter ledde bland annat till att protokollet rörande förbud för användning i krig av

kvävande, giftiga eller liknande gaser samt av bakteriologiska krigsmetoder (FördrS 23/1929) samt regler beträffande undervattensbåtars uppträdande under krigstid (FördrS 18/1937) godkändes 1925.

Efter världskriget, år 1949, sammanträdde en diplomatkonferens i Genève på initiativ och under ledning av Internationella rödakorskommittén (ICRC) som antog de fyra Genèvekonventioner som ska tillämpas vid väpnade konflikter (FördrS 7 och 8/1955). Genèvekonventionerna kompletterades 1977 med två tilläggsprotokoll (FördrS 81 och 82/1980) och 2005 med ett tredje tilläggsprotokoll (FördrS 33/2009). Konventionen om vissa konventionella vapen som nämndes tidigare och dess tre tilläggsprotokoll godkändes 1980. De trädde i kraft internationellt den 2 december 1983. Som andra land i världen godkände Finland konventionen om vissa konventionella vapen och dess tre tilläggsprotokoll i maj 1982. Finland godkände också protokollen IV och V till konventionen samma år som de trädde i kraft internationellt, protokoll IV år 1998 (FördrS 52/1998) och protokoll V år 2006 (FördrS 84 och 85/2006). När regeringens proposition lämnas till riksdagen har konventionen om vissa konventionella vapen tillträtts av 113 stater.

Medlemsländerna i Europeiska unionen antog i oktober 1996 den gemensamma åtgärden 96/588/GUSP om antipersonella minor, där medlemsstaternas uttalade mål är att förstärka det ändrade II protokollet. I den gemensamma åtgärden poängterades också behovet av en större anslutning av stater till konventionen om vissa konventionella vapen och till dess ändrade II protokoll. Den gemensamma åtgärden ändrades i november 1997 (97/817/GUSP). Ändringen beaktade att Ottawakonventionen hade godkänts i september och skulle öppnas för underteckning i december samma år. När regeringens proposition lämnas till riksdagen har 96 länder godkänt det ändrade II protokollet. Det ursprungliga II protokollet har godkänts av 93 länder.

Tidigare nämnda Genèvekonventioner med tilläggsprotokoll, Haagkonventionerna och de andra överenskommelserna och sedvanerättsliga reglerna vid väpnade konflikter utgör folkrättens centrala innehåll, kallat inter-

nationell humanitär rätt. Syftet med den internationella humanitära rätten är att begränsa de negativa effekterna av väpnade konflikter och att minimera det mänskliga lidande de förorsakar. Bland de centrala principerna inom rättsområdet finns det skäl att åtminstone nämnda följande: a) åtskillnadsprincipen, enligt vilken väpnade attacker endast får riktas mot militära mål och kombattanter, inte mot civila eller civila mål, b) förbudet mot godtyckligt bruk av våld, relaterat med åtskillnadsprincipen, som förbjuder användningen av sådana vapen eller krigföringsmetoder, vilkas effekter inte tillräckligt väl kan avgränsas till endast tillåtna mål, c) proportionalitetsprincipen, enligt vilken en attack inte får inledas, om de förväntade skadorna för civila eller civila mål är för stora i förhållande till den militära nytta som omedelbart kan nås genom attacken, d) försiktighetsprincipen, enligt vilken en part i en konflikt innan den tillgriper vapenmakt ska vidta alla till buds stående försiktighetsåtgärder för att minimera den skada civilbefolkningen och civila objekt utsätts för genom användningen av våld, och e) förbud mot användning av vapen eller krigföringsmetoder som orsakar för mycket skador eller onödigt lidande. Dessa principer är förpliktande för alla parter i väpnade konflikter.

2.2 Ottawakonventionens betydelse

Infanteriminor medför betydande humanitära och ekonomiska problem runtom i världen. Särskilt de minst utvecklade länderna och regionerna, som även annars lider av konsekvenserna av pågående eller avslutade konflikter, är utsatta för dessa problem. Minor och andra explosiva lämningar försvårar livet i de lokala samhällena långt efter att den egentliga konflikten har upphört. Slarvigt använda och på utmärkta områden utplacerade minor gör ingen åtskillnad mellan kombattanter och civila, utan det är just civilbefolkningen som i allmänhet är mest utsatt för konsekvenserna av oröjda minor. Minskador är så gott som utan undantag svårskötta och dyra och förlusten av arbetsförmåga de medför är ofta bestående. Utmärkta minor hindrar också markanvändning i näringssyfte och medför därigenom ekonomiskt och mänskligt en tung extra börda för samhällen som åter-

hämtar sig från en konflikt. De orsaker som här har beskrivits gör det också svårare för flyktingar och statsinterna flyktingar att återvända till sina hemtrakter och sitt vanliga liv efter konflikten. Samtidigt komplicerar de arbetet för biståndsorganisationer i krisområden och gör det svårt för dem att nå de hjälpbehövande.

Infanteriminor har ansetts problematiska också ur den internationella humanitära rättens perspektiv. Ambitionen med det ändrade II protokollet var särskilt att framhålla att användning av infanteriminor kräver synnerlig försiktighet för att vara förenlig med internationell standard och den internationella humanitära rättens principer. Bland annat ålägger protokollet parterna skyldighet att märka ut och övervaka minerade områden och att röja dem efter att konflikten upphört, fastställer på hurudana områden minor inte alls får läggas ut och förbjuder vidare helt vissa slag av minor. Största delen av de fysiska och materiella skador som minor orsakar civilbefolkningen beror likväl på att de används utan att reglerna följs och stundom för att reglerna avsiktligt överträds. Problemet är särskilt stort i olika statsinterna väpnade konflikter, där parterna inte följer internationella standarder och där det är särskilt svårt att övervaka att humanitär rätt iaktas och att reglerna följs.

Inom det internationella samfundet spred sig redan under förhandlingarna om det ändrade II protokollet uppfattningen att det lidande som infanteriminorna orsakar kan åtgärdas tillräckligt effektivt endast genom ett totalförbud. I december 1996 uppmanade Förenta nationernas (FN) generalförsamling i sin resolution 51/45 S det internationella samfundet att så fort som möjligt försöka nå enighet om en konvention som förbjuder infanteriminor. Följande år undertecknades Ottawakonventionen. Också det civila samhället understödde starkt ett totalförbud. Samarbetsorganet för frivilligorganisationer kallat International Campaign to Ban Landmines (ICBL) fick 1997 Nobels fredspris för sitt arbete för att få till stånd en konvention. ICBL fungerar fortfarande aktivt för att främja ett universellt genomförande av konventionen och för att stärka övervakningen av genomförandet.

Sedan Ottawakonventionen godkändes har parterna förstört inalles ca 44 miljoner infanteriminor. Också antalet offer för infanteriminor har minskat avsevärt. Den internationella organisationen Landmine and Cluster Munitions Monitor uppskattar att infanteriminorna på 1990-talet årligen orsakade död eller skador hos ca 25 000 personer. År 2009 hade antalet offer enligt organisationen gått ner till ca 4 000.

2.3 Staternas åtaganden under Ottawakonventionen

Ottawakonventionen ålägger parterna att förstöra befintliga lager av infanteriminor senast inom fyra år från det att konventionen har trätt i kraft för parten i fråga. När regeringens proposition lämnas in har endast fyra av Ottawakonventionens 156 konventionsparter (Grekland, Turkiet, Ukraina och Vitryssland) inte förstört sina lagrade infanteriminor i enlighet med förpliktelserna. Konventionen föreskriver också om förstöring av infanteriminor på minerade områden. På minerade områden ska infanteriminorna röjas så snart som möjligt och i varje fall senast inom tio år från det att konventionen har trätt i kraft. De första tidsfristerna för röjning av minerade områden gick ut 2009.

Staterna har förbundit sig till Ottawakonventionen stegvis. I propositionen redogörs det närmare för fem europeiska länders förfaranden avseende åtagandena under och genomförandet av konventionen. De valda länderna kan delas in i tre kategorier: 1) Sverige och Tyskland, som har varit centrala länder avseende åtagandena under konventionen, 2) Grekland och Polen, vilkas utgångspunkter avseende åtagandena påminner om Finlands och 3) Storbritannien, som har anslutit sig till Ottawakonventionen, men som har ett speciellt problem relaterat till förstörandet av infanteriminor på minerade områden.

Sverige

Svenska riksdagens utrikesutskott fastställde 1993 som sin hållning att ett totalförbud mot infanteriminor är den enda lösningen på de humanitära problemen som infanteriminorna orsakar. Vidare beslutade svenska riksdagen i juni 1993 att Sverige i de förbe-

redande förhandlingarna inför översynskonferensen 1995–1996 till konventionen om vissa konventionella vapen skulle lämna ett förslag om totalförbud för infanteriminor. Vid konferensen meddelade många länder att de understödde ett totalförbud mot infanteriminor, men det fanns alltså många länder som av försvarsrelaterade orsaker inte kunde understöda ett totalförbud.

I december 1996 beslutade svenska riksdagen att svenska försvarsmakten inte längre ska använda infanteriminor och att befintliga infanteriminor ska förstöras så snart som möjligt, dock senast 2001. Ottawakonventionen trädde i kraft i Sverige den 1 maj 1999. Förstöringen av infanteriminorna, som hade inletts redan före Ottawakonventionen, slutfördes i december 2001. Sedan 1974 har det varken producerats infanteriminor i Sverige eller exporterats några därifrån.

Sverige har i enlighet med konventionsförpliktelsen rapporterat om infanteriminornas antal och om förstörandet av dem. När Sverige anslöt sig till Ottawakonventionen fanns det ca 2,3 miljoner infanteriminor i Sverige. Enligt uppgift från organisationen Landmine and Cluster Munition Monitor meddelade Sverige till en början att de tänker hålla kvar inalles 13 948 infanteriminor för sådan utbildning i minröjning och minförstörelse som konventionen tillåter, men 2003 meddelade Sverige att de trots allt tänker hålla kvar inalles 16 015 infanteriminor för ändamålet. Enligt rapporten från 2009 fanns det då kvar 7 364 stycken av dessa minor. I Sverige ansågs det att det krävs nationella ikraftträdandebestämmelser för att konventionen ska träda i kraft (RP 1997/98:175), även om det i det samma ansågs att det inte är nödvändigt med en lika detaljerad reglering som för konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstörelse (FördrS 19/1997, konventionen om förbud mot kemiska vapen).

Tyskland

Tyskland var en av de aktiva staterna i kärngruppen som förespråkade Ottawakonventionen och landet åtog sig redan i ett mycket tidigt stadium att totalförbjuda infanteriminor. Tyskland var också en av de första

staterna som ratificerade konventionen. Landet beslutade i april 1996 att helt avstå från sina infanteriminor, alltså redan innan Ottawakonventionen kom till. Exportförbudet trädde i Tyskland i kraft redan 1994.

Innan totalförbudet godkändes hade Tyskland 1,7 miljoner infanteriminor. Förstörelsen av lagren slutfördes i december 1997. Kostnaderna för förstörelsen uppgick till 4,2 miljoner tyska mark. Landet höll kvar inalles 3 006 infanteriminor för sådan utbildning i minröjning och minförstörelse som konventionen tillåter. Enligt uppgift från 2010 fanns det då kvar 2 261 minor.

Tyskland har också satsat starkt på humanitär minhantering, exempelvis med över 17 miljoner euro 2009.

Grekland

Ottawakonventionen trädde i Grekland i kraft den 1 mars 2004. Landet har förklarat sin sena anslutning med att infanteriminor har intagit en central roll i det grekiska försvaret, särskilt längs landgränsen mellan Grekland och Turkiet. Bägge länder anslöt sig till konventionen samtidigt.

Skyldigheten enligt artikel 5 i konventionen att förstöra infanteriminorna på minerade områden har så gott som fullgjorts i Grekland. Skyldigheten enligt artikel 4 att förstöra lagrade minor är däremot ännu inte slutförd. Enligt en rapport från 2010 av organisationen Landmine and Cluster Munitions Monitor har Grekland hittills endast förstört 590 000 av sina totalt 1,6 miljoner infanteriminor. För utbildning i minröjning och minförstörelse har Grekland lämnat kvar inalles 7 224 infanteriminor. Enligt Greklands rapport från 2008 hade man då för detta ändamål fortfarande kvar 7 224 infanteriminor.

Polen

Polen undertecknade Ottawakonventionen 1997. Vid undertecknandet ställde Polen tre villkor som förutsättning för en ratificering: 1) alla Polens grannar måste ansluta sig till konventionen, 2) ett system som ersätter infanteriminorna måste tas fram och 3) alla permanenta medlemmar i FN:s säkerhetsråd måste ansluta sig till konventionen.

I Polen tillsattes det i april 2004 en infanteriminearbetsgrupp i försvarsministeriet för att utreda verkningarna av Ottawakonventionen. Arbetsgruppen lämnade sin första rapport i slutet av juli 2004. Gruppen fortsatte med sitt arbete bland annat för att utreda hur slopan- det av infanteriminorna inverkar på vapen- maktens utveckling och vilka kostnader det medför. Polska regeringen beslutade 2008 att landet ska tillträda Ottawakonventionen 2012.

Efter undertecknandet har Polen följt kon- ventionen i övrigt, men inte avseende lag- ringen. Polen har inte tillverkat, importerat eller exporterat infanteriminor. Landet har frivilligt rapporterat om antalet minor och om deras förstöring. År 2008 förstörde Polen 651 000 infanteriminor och 133 000 år 2009. I början av 2009 hade Polen något över 200 000 infanteriminor.

Storbritannien

Ottawakonventionen trädde i kraft i Stor- britannien den 1 mars 1999. Landet hade un- gefär en miljon infanteriminor när konven- tionen trädde i kraft. De förstördes inom lop- pet av ett år. Storbritannien har sparat infan- teriminor för sådan utbildning i minröjning och minförstöring som konventionen tillåter. För ändamålet lämnade landet kvar inalles 4 437 infanteriminor, av vilka det enligt en rapport från 2009 då fanns kvar 833 minor.

Hittills har Storbritannien inte kunnat upp- fylla skyldigheten enligt artikel 5 i konven- tionen om att förstöra infanteriminorna på minerade områden. På Falklandsöarna finns det över etthundra minfält som har minerats av Storbritannien. Vissa delar av öarna mine- rades under konflikten mellan Storbritannien och Argentina 1982. Storbritannien har fått tilläggstid för förstöringen till den 1 mars 2019.

2.4 Finlands stöd för humanitär min- hantering

Det finns inte någon exakt uppskattning av hur stort minproblemet är globalt. Det finns minerade områden i över 70 länder och i sju andra regioner. Åtminstone 54 länder och områden tog 2009 emot bistånd för minhan- tering i enlighet med konventionsåtagandena.

De största biståndstagarna var Afghanistan, Sudan, Irak, Libanon och Kambodja. Enligt publikationen Landmine Monitor som följer med minsituationen uppgick antalet minoffer 1999–2009 till nästan 74 000. Enligt den är dock det totala antalet offer och länder eller regioner med minolyckor på nedåtgående, men utvecklingen har varit ojämn beroende på land och region. I synnerhet i utvecklings- länderna beror svårigheterna med att uppnå konventionsförpliktelserna bland annat på nationell resursbrist och på minskad interna- tionell finansiering föranledd av finanskrisen. Situationen förväntas inte bli bättre framöver.

Finland har aktivt medverkat i den humani- tära minhanteringen i utvecklingsländer. Den humanitära minhanteringen omfattar röjning och förstöring av minor och explosiva läm- ningar efter krig och väpnade konflikter, off- rens återanpassning i samhället, förebyggan- de upplysning och andra stödåtgärder samt förstöring av minlagren. Den humanitära minhantering som Finland utför stödjer våra målsättningar för humanitärt bistånd, militär och civil krishantering samt utvecklingssam- arbete, såsom minskad fattigdom, stärkt na- tionell kapacitet för minhantering och flyk- tingars återvändande hem. Åren 2008–2010 har det årligen allokerats 5 miljoner euro för humanitär minhantering från anslagen för utvecklingssamarbete som inte fördelas län- dervis. Det finska stödet har kanaliserats via FN:s minröjningsenhet (UNMAS), den inter- nationella humanitära minröjningsenheten i Genève (GICHD), Finlands Röda kors (FRK)/ICRC, Kyrkans utlandshjälp, HALO Trust Fund, organisationerna Handicap In- ternational och Norwegian People's Aid. Det är utmärkande att det handlar om sköra län- der, såsom bland andra Afghanistan, Angola, Etiopien, Irak, Kambodja, Somaliland och Tchad. Syftet har varit att stödet ska omfatta den humanitära minhanteringsens alla delom- råden.

Bland de länder Finland stöder hör min- problemet i Afghanistan till de värsta i värld- en. Det har emellertid också gjorts framsteg trots det svåra läget i landet. Verkställandet av minprogrammet som har pågått redan i 20 år har grundat sig på flexibilitet och lokal medverkan. För att Ottawakonventionens mål ska kunna nås inom tidsfristen till 2013 krävs det emellertid att operationerna utvid-

gas ordentligt och det krävs också ett ansenligt internationellt stöd. Man har inte heller kunnat satsa på biståndsaktiviteter för offer och skadade. Det internationella stödet till Afghanistan uppgick 2008 till 105 miljoner dollar. Finlands stöd har styrts via UNMAS och HALO och uppgick totalt till 5,6 miljoner euro åren 2008–2010.

I Angola bistås minhanteringsens nationella samordningsorganisation av FN:s utvecklingsprogram (UNDP), men den angolanska regeringen har inte i tillräcklig omfattning åtagit sig att lösa minproblemet. Det finns inga exakta uppgifter om hur stort område som behöver röjas och bedömningen är att flera minerade områden kommer att hittas. Det finns inte heller hållbara och tillförlitliga uppgifter om antalet offer. Sedan 1999 har det bedrivits upplysning om riskerna i Angola, men dess betydelse minskar. Tjänsterna för de skadade är begränsade och det nationella biståndsprogrammet för offer hade 2009 till stor del ännu inte genomförts. Det internationella stödet till Angola uppgick 2008 till 22,1 miljoner dollar. Finlands stöd styrdes via Kyrkans utlandshjälp, FRK/ICRC och HALO och uppgick totalt till 2,3 miljoner euro åren 2008–2010.

Etiopiens regering har förbundet sig till minhanteringen, men det finns inga säkra uppgifter om den minerade arealen. Den offentliga hälsovården har inte heller kunnat beakta de skadades behov i tillräcklig utsträckning och uppföljningen av offerantalet försvåras av bristen på nationella uppföljningsmekanismer. Proceduren med att förstöra minlagret slutfördes våren 2009. Minhanteringen fick 2008 internationell finansiering på 18,9 miljoner dollar. Finlands stöd styrdes via organisationen Norwegian People's Aid och uppgick totalt till 600 000 euro åren 2008–2010.

I Irak finns det minor och explosiva lämningar efter krig runtom i landet, särskilt i norr. I söder är klustervapen och explosiva lämningar det största problemet. Minhanteringen har fortsatt i landets norra delar sedan 2003, men på annat håll i landet har både säkerhetsläget och det politiska läget försvårat uppläggningsenheten för minhanteringen. Enligt FN har regeringen inte tillräckligt beaktat minhanteringen och enligt FN:s barnfond (UNICEF) och UNDP kommer röjningen att

räcka ännu i årtionden. Informationshanteringen är bristfällig, men det uppskattas att antalet offer är ansenligt. Den internationella finansieringen av minhanteringen i Irak uppgick till 35,9 miljoner dollar 2008. Finlands stöd styrdes via FRK/ICRC och uppgick till totalt 600 000 euro åren 2008–2010.

Kambodja hör till de mest minerade länderna i världen. Även om ny teknik och nya redskap har främjat röjningen under de senaste åren har Kambodja inte lyckats fullgöra alla sina åtaganden enligt konventionen. Kambodja har bett om och fått en förlängning på 10 år för sin röjningstidsfrist som gick ut i början av januari 2010. Utöver minröjning behöver landet stöd för att kunna sköta de grundläggande behoven hos dem som invalidiserats. Internationellt finansierades minhanteringen i Kambodja 2008 med totalt 28 miljoner dollar och nationellt med 1,8 miljoner dollar. Finlands stöd har kanaliserats via organisationen Handicap International, HALO och Kyrkans utlandshjälp och uppgick till totalt 3,5 miljoner euro åren 2008–2010.

I Somalia har det inte gått att fastställa utbredningen av minor och explosiva lämningar efter krig dess noggrannare, och i synnerhet i landets mellersta delar och i konfliktområdena i söder utgör säkerhetsskäl ett hinder för internationell verksamhet. UNMAS-verksamheten i söder har utvidgats genom inrättandet av minhanteringsprogrammet för Somalia (UNSOMA) och UNMAS utvärderade under 2010 på vilka områden verksamheten kan fortsätta. I Somaliland fortsätter UNDP med att stödja de lokala myndigheterna. I Somaliland förbjöds landminor i lagstiftningen 2009. Minproblemet och de farliga områdenas omfattning finns det olika åsikter om, men explosiva lämningar efter krig anses utgöra en lika stor fara som minorerna. Som en följd av ett samarbetsavtal mellan HALO och Somalilands nationella minhanteringsenhet började HALO år 2008 kartlägga situationen på nytt. Det internationella biståndet till Somaliland 2008 uppgick till 4,4 miljoner dollar. Finlands stöd har styrts via HALO och uppgick till totalt 470 000 euro åren 2008–2010.

Tchad kunde inte nå sitt minröjningsmål inom tidsfristen som gick ut i november 2009. Landet har bett om 14 månader i

tilläggs tid för att uppskatta läget innan en ny tidsfrist fastställs. Orsaken är bland annat att minproblemet är större än beräknat, pågående väpnad konflikt och dålig minhantering. Uppgifterna om antalet minor i östra Tchad är njujga. De största utmaningarna för minhanteringen i landet är de varierande säkerhetsproblemen och det stora antalet flyktingar både internt inom landet och från grannstaterna Sudan och Centralafrikanska republiken. Minhanteringen finansierades internationellt 2008 med 2,1 miljoner dollar och nationellt med 2,6 miljoner dollar. Den knappa finansieringen begränsade UNMAS-verksamheten för röjning och kartläggning. Finlands stöd kanaliserades via FRK/ICRC till Tchad för första gången 2009. Inalles har det beviljats 400 000 euro till stöd för Tchad åren 2009–2010.

2.5 Finlands anslutningsförberedelser

Finland är part till konventionen om vissa konventionella vapen som trädde i kraft 1983 och till dess tre protokoll. Finland har också godkänt konventionens protokoll IV och V. Av dessa handlar protokoll I om icke-detekterbara splitter, protokoll II om förbud mot eller inskränkningar i användningen av minor, försätvapen och andra anordningar, protokoll III om förbud mot eller inskränkningar i användningen av brandvapen, protokoll IV om synförstörande laservapen och protokoll V om explosiva lämningar efter krig. Finland har också godkänt ändringarna till protokoll II.

Finlands anslutning till Ottawakonventionen har fördröjts av infanteriminornas centrala roll i Finlands territoriella försvarsdoktrin. En planerad och behärskad användning av mineringar har intagit en proportionellt sett viktigare ställning i Finland än i de flesta andra länder i Europa. I Finland finns det dock inga minerade områden. Det har inte tillverkats infanteriminor här sedan 1981 och Finland har heller aldrig exporterat infanteriminor.

Tidigare har Finland inte ansett sig ha ekonomiska eller tekniska förutsättningar att åta sig att förstöra de infanteriminor som förbjuds i Ottawakonventionen och att ersätta dem med andra metoder inom den tidtabell som konventionen förutsätter. Uppfattningen

har varit att det skulle försämra Finlands försvarsförmåga avsevärt om man avstod från infanteriminorna utan ett ersättande system.

I den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen från 2004 antog Finlands regering som strategi att Finland ska ansluta sig till Ottawakonventionen 2012. I strategin ingick också att de finska lagren av infanteriminor i enlighet med konventionen ska förstöras före utgången av 2016. Eftersom förstöringsförpliktelsen hänger samman med tidtabellen för Finlands anslutning kommer den slutgiltiga tidpunkten för förstöringen av infanteriminorna senare att preciseras. I redogörelsen konstaterades vidare att en trovärdig försvarsförmåga ska upprätthållas genom anskaffningar under åren 2009–2016 av system som ska ersätta minorna, genom att nödvändig tilläggsfinansiering anvisas försvarsförvaltningens anslagsram. Anslutningsstrategin befastes också i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009. I december 2009 behandlades Finlands anslutning till Ottawakonventionen vid ett möte mellan republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott. Vid mötet antogs en strategi utifrån vilken förberedelserna för Finlands anslutning till Ottawakonventionen i början av 2012 kunde inledas.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att Ottawakonventionen godkänns och sätts i kraft nationellt samt till att de ändringar vidtas i strafflagen och tvångsmedelslagen som är nödvändiga för att konventionsbestämmelserna ska kunna verkställas. Genom att ansluta sig till Ottawakonventionen ger Finland sitt bidrag till att göra totalförbudet mot infanteriminor i konventionen universellt.

Enligt Ottawakonventionen ska konventionsparterna genomföra åtgärder för att förhindra och bekämpa verksamhet som förbjuds i konventionen.

Konventionens bestämmelser ålägger konventionsparterna att så snart som möjligt förstöra alla lagrade infanteriminor de äger eller förfogar över, dock inte senare än fyra år efter att konventionen har trätt i kraft. Konventionsparterna åtar sig också att så snart som

möjligt förstöra alla infanteriminor i minerade områden under deras jurisdiktion eller kontroll, dock inte senare än tio år efter att konventionen har trätt i kraft. En konventionspart kan anhålla om att få denna tidsfrist förlängd med högst tio år. I Finland finns det inga minerade områden. Till stöd för förbuden ingår det ett rapporterings- och övervakningssystem i konventionen.

En central del av konventionen är parternas skyldighet att inom 180 dagar efter att konventionen har trätt i kraft för parten i fråga lämna FN:s generalsekreterare uppgifter bland annat om de nationella genomförandeåtgärderna, det totala antalet lagrade infanteriminor, totalantalet minor som lämnas kvar för röjningsutbildning samt hur minförstörensprogrammen framskrider. Eftersom konventionen för stater som ansluter sig senare träder i kraft sex månader efter att anslutningsinstrumentet har deponerats, innebär detta i praktiken för Finlands del att den första rapporten ska lämnas in ungefär inom ett år från den dag, då anslutningsinstrumentet har deponerats hos FN:s generalsekreterare.

För att säkerställa att konventionen följs ingår det ett förfarande, där en eller flera parter genom FN:s generalsekreterare får lämna en begäran om klarläggande vid tvivelsmål om hur en annan part följer sina konventionsförpliktelser. Om begäran inte är ogrundad, ombeds den berörda parten genom FN:s generalsekreterare inom en viss tid svara till den part som lämnade in begäran. Ärendet får också läggas fram för behandling vid partsmötet eller vid ett för ändamålet sammankallat extra partsmöte. Om det behövs ytterligare klarläggande, ska partsmötet eller det extra partsmötet utse en särskild undersökningsdelegation och besluta om delegationens mandat. Den anmodade staten får när som helst inbjuda undersökningsdelegationen till sitt territorium. Den har också rätt att kräva nödvändiga arrangemang av delegationen för att skydda sina författningensliga förpliktelser eller för att säkerställa delegationsmedlemmarnas fysiska skydd och säkerhet. Hittills har ingen undersökningsdelegation kallats till någon parts territorium.

Det föreslås att de verkställandebestämmelser som behövs för att undersökningar ska kunna genomföras skrivs in i ikraftträdandelagen för Ottawakonventionen. Dessa

är bland annat bestämmelser om behörig myndighet, om utlämnande av uppgifter och om undersökningsrättigheter. Enligt lagförslaget får undersökning inte utföras i lokaler som används för permanent boende och en representant för utrikesministeriet ska alltid vara närvarande vid en undersökning.

Ottawakonventionen förutsätter att gärningar som strider mot konventionen kriminaliseras. Med stöd av nuvarande bestämmelser i 11 kap. i strafflagen (39/1889) kan de gärningar bestraffas som begås i eller i samband med krig eller väpnad konflikt. Dessa bestämmelser är dock inte tillräckliga och det är därför nödvändigt att ändra 11 kap. i strafflagen genom att i den införa en bestämmelse om brott mot förbudet mot infanteriminor (nya 9 b §). Vidare är det nödvändigt att ändra förordningen (627/1996) om tillämpning av 1 kap. 7 § strafflagen genom att till den foga en bestämmelse, där ett sådant brott mot förbudet mot infanteriminor som avses i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring anges som ett internationellt brott.

Ytterligare föreslås en ändring av tvångsmedelslagen så att teleavlyssning och bostadsavlyssning ska kunna tillgripas vid förundersökning av brott mot förbudet mot infanteriminor.

Eftersom Ottawakonventionen torde träda i kraft i Finland innan den nya tvångsmedelslagen (x/2011) träder i kraft, föreslås det att ändringarna görs både i den gällande och i den nya tvångsmedelslagen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konventionens konsekvenser för det nationella försvaret

I försvaret av Finland har infanteriminorna spelat en synnerlig roll i avvärjandet av en extensiv attack. De har utgjort en väsentlig del av de väpnade styrkornas krigsutrustning och bekämpningsförmåga. Finland har utöver minvapnet inga andra kvantitativt tillräckliga vapensystem, med vilka en mekaniserad anfallares rörelse kunde fås att retardera eller stoppa upp lika effektivt. Om Finland tillträder Ottawakonventionen, krävs det att de infanteriminor som finns i landet ska förstö-

ras, undantaget dem som tillåts i konventionen. Försvarsmakten skulle således inte längre förfoga över några infanteriminor, vilket gör det svårare att förhindra röjning av den viktigaste typen av minor, pansarminan. Sloandet av infanteriminor inverkar ytterligare på förmågan att övervaka stridsfält särskilt i mörker, förmågan att skydda objekt i nyckelställning och grupperingsområden samt användningsprinciperna för pansarminor.

Enligt försvarsmaktens utredningar innebär ett slopande av användningen av infanteriminor en betydande ökning i anfallarens framryckningshastighet och större egna förluster. Infanteriminornas psykologiskt avskräckande verkan för att fördröja anfallarens framryckning kan inte ersättas med något annat system på motsvarande sätt.

Finland har redan tidigare åtagit sig att minera och utmärka sina mineringar i enlighet med bestämmelserna i det ändrade II protokollet. Således är infanteriminorna som ska fördröja och försvåra röjning av pansarminor och deras psykologiska skrämseleffekt riktad enbart mot militära aktörer. I försvarsmaktens bestämmelser har det också alltid krävts att eventuella mineringar utmärks tydligt, därmed har civila inte utsatts för verklig fara att förvillas sig in på minerat område.

För att ersätta prestationsförmågan hos infanteriminor har försvarsmakten inlett en doktringranskning. Merparten av ändringarna i principerna för användning av minor har skrivits in i försvarsmaktens nya instruktionsguider och handböcker. Förberedelserna för ändringarna har redan inletts i utbildningen och det ges exempelvis inte längre utbildning i användningen av infanteriminor i arméns beredskapsförband, utom i samband med röjnings- och ledarutbildning.

Försvarsmakten startade ett program för att ersätta infanteriminornas prestanda 2004. Utgångspunkten har varit att inte ersätta själva infanteriminorna utan den prestanda som går förlorad när man avstår från minorna. Upphandlingarna inleddes 2009. Först upphandlades splitterladdningar, mörkerutrustning och moderna utlösare för pansarminor. I följande stadium ska man fortsätta de redan påbörjade anskaffningarna och inleda anskaffningen av sensorsystem. Upphandlingen av system för mållokalisering, miniatyrflygplan och områdesövervakning som ska för-

bättra den enskilda kombattantens och truppens lägesuppfattning och målangivningsförmåga är under beredning. Upphandlingarna ska enligt försvarsmaktens planer vara slutförda 2016. För att ersätta infanteriminornas prestanda ska också den militära fjärrpåverkan utvecklas (system av tunga raketartilleripjäser).

Om Finland ansluter sig till Ottawakonventionen och infanteriminornas prestanda ersätts med de metoder och den utrustning som beskrivits ovan, kan den förlorade militära prestandan i det nationella försvaret kompenseras skäligen väl. Alternativa metoder för att ersätta den förlorade prestandan uppskattas bli dyrare än lösningen som utgår från infanteriminor, både vad gäller anskaffning och underhåll av utrustning. Eftersom det inte går att få finansiering fullt ut för de ersättande systemen, leder detta i sin tur till att det blir mindre resurser kvar för att utveckla och underhålla annan prestanda.

4.2 Förstöringen av infanteriminor och minerade områden

Försvarsmakten har inalles 1 029 763 infanteriminor som är förbjudna enligt Ottawakonventionen, av dem är 801 618 sprötminor och 228 145 rörminor. Efter att Finland har anslutit sig till Ottawakonventionen blir det inga infanteriminor kvar för operativt bruk i Finland. På grund av anslutningen till konventionen förbjuds i Finland Sprötmina (SM 65-89), Rörmina (PM 43-59) och Rörmina (PM 65-98).

Sprötmina (SM 65-98) har använts vid pansarmineringar för att försvåra röjning av pansarminor. Strävan är att framdeles ersätta deras prestanda med industriellt tillverkade röjningsskydd.

Rörminorna (PM 43-95 och PM 65-98) har använts vid pansarmineringar för att försvåra röjning av pansarminor. Strävan är att deras prestanda framdeles ska ersättas med industriellt tillverkade röjningsskydd. Minorna har vidare använts mot motståndarens infanteri utanför vägnätet och i radioskugga både med passiv och med aktiv utlösning. Den prestandan ska framdeles ersättas med splitterladdningar.

Försvarsmakten har planerat att förstöra alla sina infanteriminor inom de fyra år som

föreskrivs i artikel 4 i Ottawakonventionen, förutom de enligt artikel 3 undantagna minorerna som lämnas kvar för utveckling av och utbildning i detektering, röjning eller förstöring av minor. Förstöringen av infanteriminor inleds senast 2012.

Sprötminorna (SM 65-98) förstörs så att tändarna odugliggörs och utlösarna lämnas till metallåtervinning. Laddningarna tas till vara och packas om och anvisas i tillämpliga delar för eldmarkeringsändamål och sprängningsutbildning. Rörminorna (PM 43-95 och PM 68-95) förstörs genom sprängning vid masssprängningsläger. Förfarandet är förenligt med modern förstöringspraxis och förstöring av infanteriminor genom sprängning kan således inte anses vara förenad med miljökonsekvenser som avviker från dagsläget.

I Finland finns det inga minerade områden eller regioner, där minering utövas med hårda medel, utan alla minor hålls i lager. Det bör dock observeras att det i Finland alltså finns områden där det kan finnas minor kvar från andra världskriget. Alla områden med risk för explosioner har registrerats i Pionjärregementets databas. Merparten av dessa explosiva varor är dock något annat än minor.

4.3 Behållande av infanteriminor för utveckling av teknik för detektering, röjning och förstöring av infanteriminor

Artikel 3 i Ottawakonventionen tillåter att infanteriminor sparas för utveckling av och utbildning i teknik för detektering, röjning och förstöring av infanteriminor. Konventionsparterna har i allmänhet använt sig av denna möjlighet och behållit ett litet antal infanteriminor för utbildningsändamål. Också för Finland är det nödvändigt att stödja sig på undantaget enligt artikel 3, eftersom det efter Finlands anslutning till konventionen kommer att finnas kvar infanteriminor för operativt bruk i Finlands närområden och i regioner där Finland medverkar i krishanteringsoperationer. Det kan antas att minröjningen kommer att fortsätta i de internationella operationerna ännu i decennier. Finland planerar att lämna kvar infanteriminor i enlighet med definitionen i artikel 2 i konventionen för utveckling av och utbildning i tek-

nik för detektering, röjning och förstöring av minor. Finland behåller 9 000 sprötminor (SM 65-98), 3 000 rörminor av typen (PM 43-95) och 4 500 rörminor av typen (PM 68-98). Detta antal kvarlämnade infanteriminor räcker för utbildningsändamål under 20 års tid.

Andra minor som nämns i artikel 2 och som enligt konventionen inte behöver förstöras är Bandmina 65-77, Bandmina 62 P3, Bottenmina 87 och Bottenmina 87 94. Vidare blir det kvar minor eller explosiva varor som används på samma sätt som minor, men som ändå inte uppfyller definitionen på en mina enligt artikel 2, såsom Tung flankladdning 81, Lätt flankladdning 87, Splitterladdning 84, Splitterladdning 88, Splitterladdning 01 och Splitterladdning 2010. Dessa laddningar är fjärrutlösta.

4.4 Konsekvenserna för försvarsmaktens andra lagstadgade uppgifter

Ikraftträdandet av konventionen försvagar inte försvarsmaktens förmåga att ge handräckning eller sköta krishanteringsuppgifter förutsatt att det i samband med anslutningen görs ett undantag i enlighet med artikel 3 i konventionen om reservering av infanteriminor för utveckling av och utbildning i mindetektering, -röjning och förstöring. Utan detta undantag försvagas försvarsmaktens förmåga att genomföra uppgifter i anknytning till detektering och röjning av militära explosiva varor.

Nya operativa och tekniska lösningar gör det möjligt att använda ersättande system i vid utsträckning i genomförandet av försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Modern mörkerutrustning, utkiksuprustning, miniatyrflygplan och områdesövervakningssystem kan användas för att stödja andra myndigheter och i internationell krishantering. Vid handräckningsuppgifter och i krishantering behövs det ofta en utvecklad övervaknings- och spaningsförmåga. I krishanteringsuppgifter kan också splitterladdningar användas för att skydda stödjepunkter.

4.5 Ekonomiska konsekvenser

Konventionen medför direkta kostnader, däribland kostnader för förstöring av infante-

riminorna och för möten mellan konventionsparterna, samt i förhållande till konventionsförpliktelserna indirekta kostnader, däribland anskaffningskostnaderna för ersättande system och kostnader förenade med stöd för humanitär minhantering.

De totala kostnaderna för förstöring av infanteriminorna uppgår till ca 220 000 euro, där bruttokilopriset för förstöring av materialet har använts som beräkningsgrund.

Kostnaderna för partsmöten eller översynskonferenser ska betalas både av parterna och av de stater som inte är parter till konventionen men som deltar i dessa möten i enlighet med FN:s justerade bidragsskala. Sådana kostnader har Finland alltså betalat redan före sin anslutning till konventionen. Parterna ansvarar också för kostnader som uppstår för eventuella undersökningsdelegationer i enlighet med FN:s justerade bidragsskala.

För anskaffning av ersättande system har det reservats inalles 200 miljoner euro inklusive mervärdesskatt och anskaffningsfinansiering för system av tunga raketartilleripjäser.

I Finland har det inte tillverkats infanteriminor på många år, så förbudet mot infanteriminor har ingen inverkan på den finska försvarsmaterielindustrin. Med finansieringen för ersättning av infanteriminornas prestanda har det från den inhemska marknaden anskaffats splitterladdningar, mörkerutrustning och mörkersikten, utrustning för modernisering av pansarminorna och redskap för märkning. Av de 163 miljoner euro som har använts till de här anskaffningarna är andelen inhemska anskaffningar ca 63 miljoner euro.

Finland har understött humanitär minhantering i enlighet med artikel 6 i Ottawakonventionen redan före anslutningen till konventionen. Sedan konventionen trädde i kraft internationellt 1999 har vi bidragit med totalt 58,6 miljoner euro. De senaste åren har bidraget uppgått till ca 5 miljoner euro om året, och det har allokerats från anslagen för utvecklingssamarbete som inte fördelats ländervis. För 2011 har med bemyndigande att ingå avtal reserverats 5,3 miljoner euro. Här efter är det meningen att biståndet ska höjas stegvis så att årsnivån år 2014 uppgår till 6 miljoner euro.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Ottawaprocessen

Ottawaprocessen, som i huvudsak har föregått utanför FN-systemet, var inriktad på ett totalförbud mot infanteriminor. Utöver regeringarna intog frivilligorganisationerna en betydande roll i processen. ICLB som omfattar ca 1 400 organisationer var ända från början i nyckelposition. Ottawakonventionen som kom till i processen antogs vid en diplomatkonferens i Oslo i september 1997, där Finland deltog som observatör. Konventionen öppnades för underteckning i Ottawa i början av december 1997 och trädde i kraft internationellt den 1 mars 1999. Hittills har 156 stater tillträtt konventionen. Av de 39 länder som står utanför konventionen är de mest betydande Kina, Ryssland och Förenta staterna.

Parallellt med Ottawaprocessen fördes det inom ramen för FN förhandlingar om det ändrade II protokollet. Man ville förnya protokoll II till konventionen om vissa konventionella vapen så att användningen av landminor ytterligare skulle inskränkas. Det ändrade II protokollet godkändes efter svåra förhandlingar den 3 maj 1996. Finland godkände det ändrade II protokollet den 31 oktober 1997.

5.2 Ottawakonventionens översynskonferenser och partsmöten

Ottawakonventionens första översynskonferens hölls i slutet av 2004 i Nairobi, Kenya. I konferensen deltog 110 konventionsparter. Finland deltog i konferensen som observatör tillsammans med 19 andra länder. Vid tiden för Nairobikonferensen stod det redan klart att det särskilt för fattiga länder kommer att bli utmanande att följa Ottawakonventionens förpliktelser. I översynskonferensen konstaterades det att humanitär minröjning och bistånd till minoffer hör till de största utmaningarna under följande femårsperiod. Konferensen antog en handlingsplan (Nairobi Action Plan 2005 - 2009) för att öka konventionens universalitet och för att stödja genomförandet av förpliktelserna. Vidare antogs en deklARATION (2004 Nairobi Declara-

tion), där konventionsparterna försäkrar sitt åtagande om att åstadkomma en minfri värld.

Ottawakonferensens andra översynskonferens hölls i slutet av 2009 i Cartagena de Indias, i Colombia. Det deltog 127 konventionsparter i konferensen. Finland deltog som observatör tillsammans med 18 andra länder. Tonvikten under konferensen låg fortfarande på humanitära frågor och på problem i anknytning till genomförandet av konventionsbestämmelserna. Översynskonferensen antog en handlingsplan (Cartagena Action Plan 2010 - 1014) i syfte att öka universaliteten. Vidare antogs en deklaration (2009 Cartagena Declaration) med uppmaning att fortsätta arbetet för ett totalförbud för infanteriminor och för att bistå minoffren på bästa möjliga sätt.

Vid partsmötena under åren 2008–2010 beviljades 25 konventionsstater uppskov av orsaker som hänförde sig till teknik, miljö eller finansiering. Med tiden har inalles 54 konventionsparter rapporterat om minerade områden. Av dessa har 16 meddelat att de har röjt alla sina minerade områden.

5.3 Beredningen i Finland

I den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2004 slog finska regeringen fast att Finland ska tillträda Ottawakonventionen

2012. I det sammanhanget åtog sig Finland att till utgången av 2016 förstöra de minor konventionen omfattar. Dessa åtaganden befastes i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009. Med anledning av det som anförts ovan beslutade republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott vid sitt möte den 9 december 2009 att anslutningsförberedelserna ska inledas. Utrikesministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att utarbeta en regeringsproposition, med medlemmar från försvarsministeriet, huvudstaben och utrikesministeriet.

Arbetsgruppens utkast till regeringsproposition sändes på remiss till justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Kyrkans utlandshjälp, Försvarsutbildningsföreningen, FRK och Finlands FN-förbund. Speciellt justitieministeriets och FRK:s yttranden innehöll konkreta ändringsförslag till utkastet. Justitieministeriet fäste i sitt yttrande uppmärksamhet vid frågor kring suveränitet och datasekretess. FRK lyfte i sitt yttrande fram de humanitära aspekterna av en anslutning till Ottawakonventionen. Alla remissinstanser förordade Finlands tillträde till konventionen. Yttrandena har beaktats i den slutliga versionen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Innehållet i konventionen och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Inledning. I inledningen till konventionen nämns det ändrade II protokollet och uppmanas alla stater som ännu inte har gjort det att snarast ratificera protokollet. I inledningen hänvisas också till FN:s resolution 51/45 S av den 10 december 1996, i vilken alla stater uppmanas att uppbjuda all kraft för att uppnå en verkningsfull och rättsligt bindande internationell överenskommelse om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor. I inledningen hänvisas ytterligare till Ottawadeklarationen av den 5 oktober 1996 och Brysseldeklarationen av den 27 juni 1997, i vilka det internationella samfundet uppmanas att förhandla om ett rättsligt bindande avtal om förbud mot infanteriminor.

Artikel 1. Allmänna åtaganden. I artikeln föreskrivs om konventionsparternas allmänna åtaganden. I första stycket åtar sig parterna att aldrig under några förhållanden använda, utveckla, tillverka, förvärva, ha i behåll, lagra eller överföra infanteriminor eller att stöda verksamhet som är förbjuden enligt konventionen.

Enligt stycke 2 åtar sig varje part att förstöra eller sörgja för att alla infanteriminor förstörs i enlighet med bestämmelserna i konventionen.

De vapensystem och metoder som försvarsmakten använder har inte reglerats i lag i Finland. En del internationella avtal som reglerar tillåtna vapen och metoder har dock satts i kraft i Finland genom lag. Exempel på det är till exempel konventionen om förbud mot kemiska vapen, medan konventionen om konventionella vapen och de tre ursprungliga protokollen till denna, liksom det ändrade II protokollet, har satts i kraft genom förordning. Detta skedde emellertid före den nya grundlagen. Artikel 1 i konventionen innehåller ett absolut förbud mot att använda, utveckla, tillverka, förvärva, överföra eller lagra infanteriminor. Bestämmelsen inskränker de facto Finlands möjligheter att själv bestämma om sina vapensystem och metoder.

Artikel 2. Definitioner. Artikeln innehåller de viktigaste definitionerna i konventionen. Stycke 1 definierar begreppet infanterimina. Infanterimina betecknar enligt konventionen en mina som är konstruerad för att explodera genom en människas närvaro, närhet eller kontakt och som försätter ur stridbart skick, skadar eller dödar en eller flera människor. Minor som är konstruerade för att explodera genom ett fordons – och inte en människas – närvaro, närhet eller kontakt och som är försedda med röjningsskydd betraktas inte som infanteriminor som en följd av att de är försedda med sådant skydd.

Stycke 2 definierar begreppet mina. Mina betecknar enligt konventionen ammunition som är konstruerad för att placeras under, på eller nära marken eller på annan yta och för att explodera genom en människas eller ett fordons närvaro, närhet eller kontakt.

Enligt stycke 3 betecknar röjningsskydd en anordning som är avsedd att skydda en mina och som utgör en del av den, är kopplad eller ansluten till den eller placerad under den och som aktiveras när försök görs att röja minan eller på annat sätt avsiktligt påverka den.

Enligt stycke 4 betecknar överföring utöver den fysiska förflyttningen av infanteriminor till eller från en stats territorium, överlåtelse av äganderätten till och kontrollen över minorna, men inte överlämnande av ett territorium där infanteriminor är utlagda.)

Enligt stycke 5 betecknar minerat området ett område som är farligt på grund av förekomst eller förmodad förekomst av minor.

Minor finns nämnda i produktklass 1.3.1 i försvarsministeriets beslut (192/1997) om verkställighet av förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (108/1997) bilaga 2.1.1 till de allmänna riktlinjerna för export, transitering och förmedling av försvarsmateriel (SRB 1000/2002) anges de internationella avtal som ska beaktas vid tillståndsbeslut, däribland också Ottawakonventionen.

I 6 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan kallad kemikaliesäkerhetslagen) definieras explosiv vara som sprängämne och föremål eller medel som innehåller sprängämne samt andra ämnen, föremål eller

medel som tillverkats för att alstra en detonation eller ett pyrotekniskt fenomen. I 3 § finns en bestämmelse om lagens tillämpning inom försvarsmakten. Enligt den ska lagen tillämpas på verksamheten inom försvarsmakten, om inte något annat föreskrivs särskilt i samma lag. Statsrådets förordningar som har utfärdats med stöd av lagen gäller emellertid inte explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet och inte heller upplagring och industriell hantering av farliga kemikalier i objekt som ska hållas hemliga med tanke på rikets säkerhet samt vid militära övningar, på övningsområden och vid krishanteringsoperationer.

I försvarsministeriets förordning om militära explosiva varor (772/2009) föreskrivs det däremot närmare om explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet.

Artikel 3. Undantag. I artikeln fastställs de undantag som konventionen tillåter. Enligt stycke 1 är det tillåtet att behålla eller överföra ett visst antal infanteriminor för utveckling av och utbildning i teknik för detektering, rövning eller förstöring av minor. Antalet får inte överstiga det minsta antal som är absolut nödvändigt för dessa syften.

I stycke 2 bestäms det att det är tillåtet att överföra infanteriminor för förstöring.

Artikel 4. Förstöring av lagrade infanteriminor. Enligt artikeln åtar sig varje part att förstöra eller sörja för att alla lagrade infanteriminor som den äger eller förfogar över eller som står under dess jurisdiktion eller kontroll förstörs så snart som möjligt, dock inte senare än fyra år efter konventionens ikraftträdande för parten i fråga.

Enligt den tidigare nämnda förordningen från försvarsministeriet ska huvudstaben ställa upp säkerhetskrav i fråga om testning, provning, anskaffning, tillverkning, användning, upplagring, godkännande och förstöring av militära explosiva varor. I kraven beaktas de nationella förfaranden som gäller explosiva varor och de internationella standarder som gäller militära explosiva varor.

Artikel 5. Förstöring av infanteriminor i minerade områden. Enligt stycke 1 åtar sig varje part att förstöra eller sörja för att alla infanteriminor i minerade områden under

dess jurisdiktion eller kontroll förstörs så snart som möjligt, dock inte senare än tio år efter konventionens ikraftträdande för parten i fråga.

Enligt stycke 2 åtar sig varje part att identifiera alla områden under sin jurisdiktion eller kontroll, i vilka infanteriminor är kända eller misstänks vara utplacerade, och att säkerställa att civilbefolkningen inte har tillträde dessa områden till dess att alla där befintliga infanteriminor har förstörts. I Finland finns inga minerade områden.

Enligt stycke 3 får en part, om den inte anser sig kunna förstöra eller sörja för förstöring av alla de infanteriminor som avses i punkt 1 inom den föreskrivna tiden, lämna in en framställning till ett partsmöte eller en översynskonferens om att få fristen förlängd med högst tio år för att genomföra förstöringen av infanteriminorna.

I stycke 4 anges vilka uppgifter en sådan framställning ska innehålla.

I stycke 5 konstateras att partsmötet ska pröva framställningen och besluta om den ska bifallas.

I stycke 6 konstateras att en förlängning får förnyas efter ny framställning. Vid framställning om ytterligare förlängning ska en part lämna ytterligare relevant information om vilka åtgärder som vidtagits under den föregående, förlängda tidsfristen.

Artikel 6. Internationellt samarbete och internationell hjälp. I stycke 1 föreskrivs att varje part vid uppfyllandet av sina åtaganden enligt konventionen har rätt att begära och erhålla hjälp av andra parter.

I stycke 2 åtar sig varje part att främja största möjliga utbyte av utrustning, materiel samt vetenskaplig och teknisk information med avseende på tillämpningen av konventionen och åtar sig ytterligare att vid behov tillhandahålla minröjningsutrustning och tillhörande teknisk information för humanitära syften.

I stycke 3 åtar sig varje part som har möjlighet till det att tillhandahålla hjälp för vård, rehabilitering samt social och ekonomisk återanpassning av minoffer och för program för att höja medvetandet om minfaran. Hjälpen kan kanaliseras genom FN-systemet eller internationella, regionala eller nationella organisationer eller institutioner, såsom Röda

korset. Hjälpen kan också tillhandahållas bilateralt.

Enligt stycke 4 åtar sig varje part som har möjlighet till det att tillhandahålla hjälp med minröjning och därmed relaterad verksamhet. Också denna hjälp kan kanaliseras på det sätt som beskrivits avseende stycke 3 eller genom bidrag till FN:s frivilliga fond för hjälp med minröjning eller till andra regionala fonder som täcker minröjning.

Enligt stycke 5 ska varje part som har möjlighet till det tillhandahålla hjälp med förstöring av lagrade infanteriminor.

Enligt stycke 6 ska varje part åta sig att lämna uppgifter till den databas för minröjning som upprättats inom FN-systemet, särskilt uppgifter om olika utrustning och metoder för minröjning samt förteckningar över sakkunniga, specialiserade organ eller nationella kontaktorgan för minröjning. Om handlingars offentlighet bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan kallad offentlighetslagen). Informationsutbytet kan innehålla uppgifter som med stöd av 24 § 1 mom. 10 punkten i offentlighetslagen är sekretessbelagda, om de gäller det militära försvaret.

Enligt stycke 7 har parterna rätt att göra framställningar om att FN, regionala organisationer, andra parter och andra behöriga mellanstatliga eller enskilda organisationer bistår dess myndigheter för att fastställa vidden och omfattningen av problemet med infanteriminor (punkt a), de ekonomiska, tekniska och mänskliga resurser som behövs för att genomföra programmet (punkt b), tiden (i år) för att förstöra alla infanteriminor i den berörda konventionsstatens minerade områden (punkt c), verksamhet inriktad på att höja medvetandet och minska antalet skador och dödsfall förorsakade av minor (punkt d), hjälp till minoffren (e) samt förhållandet mellan den berörda partens regering och de statliga, mellanstatliga organ eller enskilda organisationer som ska delta i genomförandet av programmet (punkt f).

I stycke 8 poängteras att varje part som lämnar eller tar emot hjälp ska samarbeta för att sörja för att de överenskomna hjälpprogrammen genomförs fullständigt och utan dröjsmål.

Artikel 7. Åtgärder för insyn. Enligt stycke 1 ska varje part inte senare än 180 dagar efter

konventionens ikraftträdande rapportera till FN:s generalsekreterare bland annat om nationella åtgärder, antal lagrade infanteriminor, antal minor som i enlighet med artikel 3 sparas för röjningsutbildning och om hur programmen för förstöring av minor fortskrider. De uppgifter konventionsparterna lämnar ut klassificeras i FN i säkerhetsklassen "UN restricted" (FN begränsad tillgång). Bedömningen är att de uppgifter Finland med stöd av artikeln lämnar ut enligt offentlighetslagen i princip är offentliga. Det är likväl möjligt att Finland med stöd av bestämmelsen lämnar ut uppgifter som till exempel utifrån 24 § 1 mom. 10 punkten i offentlighetslagen är sekretessbelagda, om de gäller det militära försvaret.

Enligt stycke 2 ska parterna årligen uppdatera information som har lämnats, inkluderande uppgifter för det senaste kalenderåret. Den uppdaterade informationen ska lämnas in senast den 30 april varje år.

Enligt stycke 3 ska FN:s generalsekreterare delge parterna den mottagna informationen.

Artikel 8. Underlättande för parterna att följa konventionen och klarläggande av hur den följs. Artikel 8 innehåller bestämmelser för klarläggande av hur konventionsbestämmelserna följs. Enligt stycke 1 strävar parterna efter att samarbeta i fråga om tillämpningen av konventionens bestämmelser och att verka för att underlätta för parterna att fullgöra sina åtaganden enligt konventionen.

Om en part vill klarlägga hur en annan part följer konventionens bestämmelser, får den enligt stycke 2 lämna in en framställning om klarläggande. Framställningen ska lämnas till FN:s generalsekreterare och den ska innehålla alla relevanta upplysningar. Vidare konstateras det att parterna ska avhålla sig från ogrundade framställningar om klarläggande. En part som får en framställning om klarläggande ska inom 28 dagar genom FN:s generalsekreterare svara den efterfrågande parten.

Om den efterfrågande parten inte får svar genom Förenta nationernas generalsekreterare inom utsatt tid eller anser svaret vara otillfredsställande, får den enligt stycke 3 genom FN:s generalsekreterare framlägga ärendet vid det nästkommande partsmötet. Framställningen om klarläggande och all relevant information som har samband med den vidarebefordras till alla parter.

Enligt stycke 4 får varje berörd part i avvaktn på att ett möte med parterna sammankallas begära FN:s generalsekreterares medverkan för att underlätta det begärda klarläggandet.

Enligt stycke 5 får den efterfrågande parten genom FN:s generalsekreterare föreslå att ett extra partsmöte sammankallas. En förutsättning för att ett extra partsmöte ska sammankallas är att minst en tredjedel av parterna inom 14 dagar från dagen för ett sådant meddelande stödjer ett extramöte.

Stycke 6 och 7 innehåller förfarandebestämmelser om partsmötet eller det extra partsmötet. Först ska mötet avgöra om ärendet ska behandlas. Mötet ska sträva efter att fatta ett enhälligt beslut. Om enighet trots allt inte uppnås, ska beslut fattas med en majoritet av närvarande och röstande parter. Alla parter ska helt och fullt samarbeta med mötet vid prövningen av ärendet.

Stycke 8 gäller förfarandet för huruvida ytterligare klarläggande behövs. I sådana fall ska partsmötet eller det extra partsmötet utse en särskild undersökningsdelegation och besluta om dess mandat med en majoritet av närvarande och röstande parter. Den anmodade parten får när som helst inbjuda en undersökningsdelegation till sitt territorium och det fordras inget beslut av ett partsmöte eller extra partsmöte för ett sådant besök. I delegationen får det ingå högst nio sakkunniga. Dess uppgift är att inhämta kompletterande information på platsen eller på andra platser som har direkt anknytning till ifrågasättandet av om konventionen följs och som står under den anmodade partens jurisdiktion eller kontroll.

Enligt stycke 9 ska FN:s generalsekreterare upprätta och uppdatera en förteckning med uppgift om namn, nationalitet och andra relevanta upplysningar över sakkunniga som nominerats av parterna och överlämna denna förteckning till alla parter. De som står upptagna i förteckningen ska betraktas som utsedda att ingå i alla undersökningsdelegationer, om inte en part skriftligen invänder. En sakkunnig mot vilken en invändning gjorts får inte delta i en undersökningsdelegation inom den invändande partens territorium eller på någon annan plats som står under den parts jurisdiktion eller kontroll, om in-

vändningen gjordes innan han eller hon utsågs att delta i delegationen.

Enligt stycke 10 ska FN:s generalsekreterare efter samråd med den anmodade parten utse medlemmarna i undersökningsdelegationen inklusive dess chef. Medborgare i den konventionsstat som begär en undersökningsdelegation eller är direkt berörda av den ska inte utses att delta i delegationen. Delegationsmedlemmarna ska ha de privilegier och den immunitet som anges i artikel VI i konventionen rörande Förenta nationernas privilegier och immunitet från 1946 (FördrS 23 och 24/1958, *Konventionen rörande FN:s privilegier och immunitet*).

Finland godkände konventionen rörande FN:s privilegier och immunitet den 14 juni 1958. Artikel VI i konventionen gäller privilegier och immunitet för sakkunniga. Enligt artikeln ska sakkunniga ha privilegier och immunitet som är nödvändiga för att de i fullt oberoende ska kunna fullgöra sina uppgifter för FN. Privilegierna och immuniteten gäller så länge uppdraget varar, inbegripet den tid som går åt för resor. Särskilt ska de ha immunitet mot häktning eller anhållande och mot beslagtagande av personligt bagage, immunitet mot varje slag av rättsliga åtgärder med avseende på deras handlingar under fullgörandet av dem åliggande uppdrag (muntliga och skriftliga uttalanden inbegripna, immuniteten i fråga ska bestå även när vederbörande upphört att utföra uppdrag för FN), okränkbarhet för alla handlingar och dokument, rätt att för sina förbindelser med FN begagna chiffer samt ta emot handlingar eller korrespondens med kurir eller i förseglade säckar, samma förmåner med avseende på valuta- eller växlingsrestriktioner som utländska regeringsombud har på tillfälliga officiella uppdrag samt samma immunitet och förmåner med avseende på personligt bagage, som medges diplomatiska representanter.

I stycke 11–13 finns bestämmelser om delegationens ankomst till den anmodade partens territorium. Efter en förvarningstid på minst 72 timmar ska delegationsmedlemmarna så snart som möjligt anlända till den anmodade partens territorium. Undersökningsdelegationen får till den anmodade partens territorium införa nödvändig utrustning att användas uteslutande för att inhämta upplys-

ningar om huruvida konventionen följs. Den anmodade parten ska på allt sätt sträva efter att se till att undersökningsdelegationen vid inhämtandet av upplysningar ska kunna tala med alla relevanta personer.

Den anmodade parten ska enligt stycke 14 försäkra delegationen tillträde till alla områden och anläggningar under dess kontroll där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan inhämtas. Tillträdet ska vara underkastat de villkor som den anmodade parten anser behövas för skydd av utrustning, information och områden som är känsliga, skydd av de författingsenliga förpliktelser som den anmodade parten kan ha i fråga om äganderätt, husrannsakan och beslag samt andra författingsenliga rättigheter, eller för delegationsmedlemmarnas fysiska skydd och säkerhet. En anmodad part som vidtar sådana åtgärder, ska göra alla skäligen ansträngningar för att på annat sätt visa att den följer konventionen.

Bestämmelsen i stycke 14 ger undersökningsdelegationen rätt att på finskt territorium självständigt tillämpa offentliga kontrollbefogenheter utan att finska myndigheter har slutlig avgörande- eller kontrollbefogenhet. Bestämmelsen inskränks emellertid av att Finland får ställa delegationen behövliga villkor på det sätt som beskrivits ovan, bland annat för att skydda tillträdet till känsliga uppgifter eller villkor som gäller äganderätt, husrannsakan och beslag. I 23 § 2 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande. I 24 § 1 mom. 10 punkten föreskrivs att handlingar som gäller militär underrättelseverksamhet, försvarsmaktens utrustning, sammansättning, förläggning eller användning, handlingar som gäller det övriga militära försvaret eller uppfinningar, konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller handlingar som gäller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen är sekretessbelagda, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte skadar eller äventyrar försvarets intressen. Beslag och husrannsakan regleras i Finland i lag (4 och 5 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987). Dessutom är det meningen att det till konventionens ikraftträdandelag ska fogas en bestäm-

melse som förbjuder undersökningar i utrymmen som används för permanent boende.

Undersökningsdelegationen får enligt stycke 15 uppehålla sig inom den berörda partens territorium i högst 14 dagar och på en och samma plats i högst 7 dagar, om inte annat har överenskommit.

Enligt stycke 16 ska alla upplysningar som mottagits konfidentiellt och saknar anknytning till undersökningsdelegationens ändamål behandlas som hemliga. I praktiken gäller det handlingar som inte behövs i övervakningen av hur konventionen följs. I Finland är handlingar offentliga enligt huvudregeln i 12 § 2 mom. i grundlagen. Offentligheten kan av tvingande skäl begränsas genom lag. Bestämmelser om undantag i handlingars offentlighet finns i 24 § i offentlighetslagen. Det är möjligt att Finland i samband med en klarläggning lämnar undersökningsdelegationen information som saknar anknytning till övervakningen, men som enligt bestämmelserna i 24 § i offentlighetslagen är sekretessbelagd. Eftersom finska myndigheter kan bli tvungna att lämna ut information som på beskrivet sätt är sekretessbelagd i Finland, föreslås att det till ikraftträdandelagen fogas en bestämmelse om rätten att oavsett offentlighetslagens bestämmelser lämna ut information som är nödvändig för fullgörande av konventionsförpliktelserna.

Enligt stycke 17 ska undersökningsdelegationen genom FN:s generalsekreterare inrapportera sina resultat till partsmötet eller det extra partsmötet.

I stycke 18–20 föreskrivs att partsmötet eller det extra partsmötet ska pröva all relevant information och får vid behov uppmana den anmodade parten att inom en viss tid vidta åtgärder för att rätta till hur den följer konventionen. Partsmötet eller det extra partsmötet får föreslå de berörda parterna åtgärder och medel för att närmare klarlägga eller lösa den fråga som är föremål för prövning, inklusive inledande av lämpliga förfaranden i enlighet med folkrätten. Partsmötet ska bemöda sig om att fatta enhälliga beslut i frågor som avses i stycke 18 och 19. Om så inte är möjligt, ska beslut fattas med två tredjedels majoritet.

Artikel 9. Nationella tillämpningsåtgärder. Det förutsätts i artikeln att varje part ska vidta alla lagstiftningsåtgärder och administ-

rativa samt andra åtgärder som krävs för att förhindra och bekämpa all verksamhet som är förbjuden enligt konventionen och som utförs av personer eller inom territorium under dess jurisdiktion eller kontroll. Även införande av straffpåföljd räknas till dessa åtgärder.

Artikel 9 i konventionen förutsätter att parterna säkerställer att personer som misstänks ha gjort sig skyldiga till konventionsvidrig verksamhet ställs inför rätta. Detta gäller personer och territorium under en parts jurisdiktion eller kontroll. Enligt 1 kap. 7 § i strafflagen ska finsk lag tillämpas på brott som begås utanför Finland och vars straffbarhet oberoende av lagen på gärningsorten grundar sig på en internationell överenskommelse som är förpliktande för Finland eller på någon annan författning eller bestämmelse som är internationellt förpliktande för Finland (internationellt brott). Närmare bestämmelser om paragrafens tillämpning utfärdas genom förordning. Det är därför meningen att det till förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen ska fogas en ny 13 b-punkt, enligt vilken 1 kap. 7 § i strafflagen tillämpas på sådant brott mot förbudet mot infanteriminor som avses i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring. I artikel 1 i konventionen förbjuds användning, lagring, tillverkning och överföring av infanteriminor och föreskrivs om förstöring av minorna. Den finska strafflagen innehåller för närvarande inte någon straffbestämmelse, enligt vilken en gärning som avses i artikel 1 i konventionen under alla omständigheter vore straffbar. Enligt strafflagen kan för gärningar som begås i samband med krig eller väpnad konflikt dömas till straff. Eftersom de likväl inte är tillräckliga med hänsyn till förpliktelsena enligt Ottawakonventionen, föreslås att det fogas en ny 9 b § till 11 kap. i strafflagen, där brott mot förbudet mot infanteriminor föreskrivs som internationellt brott. Ytterligare föreslås att tvångsmedelslagen ändras så att det vid utredning av sådana brott ska vara tillåtet att använda teleavlyssning och bostadsavlyssning. Dessa ändringar ska i detta sammanhang göras också i den nya tvångsmedelslagen.

Av en kriminalisering av brott mot förbudet mot infanteriminor följer, om det föreligger tillräcklig misstanke om brott, att polisen och också vissa andra förundersökningsmyndigheter inom ramen för sina befogenheter kan inleda förundersökning. Då har myndigheten tillgång till de medel som föreskrivs i förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och i vissa andra lagar. Dessa myndigheter får genom kriminaliseringen också tillgripa i lag föreskrivna metoder för att förhindra ett brott.

Artikel 10. Tvistlösning. Artikelns innehåller bestämmelser om hur tvister mellan parterna ska lösas. Enligt stycke 1 ska parterna försöka lösa sina tvister genom samråd och samarbete. En tvist kan också hänskjutas till ett partsmöte.

Enligt stycke 2 får partsmötet bidra till att lösa en tvist med lämpliga medel, däribland genom att erbjuda sina tjänster, uppmana de tvistande parterna att inleda ett förfarande för att lösa tvisten enligt deras eget val samt rekommendera att en tidsfrist bestäms för det överenskomna förfarandet.

Enligt stycke 3 ska bestämmelsen inte inverka på konventionens bestämmelser om underlättande för parterna att följa konventionen och klarläggande av hur den följs. Det handlar här inte om någon bindande eller obligatorisk tvistlösning.

Artikel 11. Partsmöten. I artikelns föreskrivs det om konventionens partsmöten. I stycke 1 föreskrivs det om partsmötets uppgifter. Partsmötet ska regelbundet behandla frågor som rör tillämpningen eller genomförandet av konventionen, däribland konventionens sätt att fungera, rapporter som avlagts enligt konventionens bestämmelser, samarbete och hjälp internationellt enligt i artikel 6, utveckling av teknologi för röjning av infanteriminor, framställningar från parter i enlighet med artikel 8 om hur konventionsbestämmelserna följs och framställningar från parter om förlängning av tidsfristen för förstöring av infanteriminorna med högst tio år.

Enligt stycke 2 ska det första partsmötet hållas inom ett år efter att konventionen har trätt i kraft. På kallelse av FN:s generalsekretäre hålls därefter möten årligen fram till första översynskonferensen.

Enligt stycke 3 sammankallar FN:s generalsekreterare också de extra partsmöten som hålls i det syfte som föreskrivs i artikel 8, när ett möte behöver hållas på en parts initiativ för att klarlägga hur en annan part följer konventionens bestämmelser, och den part som tagit initiativet inte har fått ett tillfredsställande svar på sin begäran om klarläggande direkt från den andra parten.

Stycke 4 gör det möjligt att inbjuda observatörer att delta i partsmöten i enlighet med arbetsordningen. Observatörer kunde vara till exempel FN, andra berörda internationella organisationer eller institutioner, ICRC och berörda frivilligorganisationer.

Artikel 12. Översynskonferenser. I stycke 1 föreskrivs att FN:s generalsekreterare ska sammankalla en översynskonferens fem år efter att konventionen har trätt i kraft. Ytterligare översynskonferenser ska sammankallas av generalsekreteraren på begäran av en eller flera parter, under förutsättning att tiden mellan översynskonferenserna inte i något fall är kortare än fem år. Alla parter i konventionen ska inbjudas till varje översynskonferens.

I stycke 2 konstateras det att översynskonferensens syften ska vara att granska konventionens sätt att fungera och att ta ställning till hur väl partsmötena fungerar och hur ofta sådana borde hållas. Konferensen kan också fatta beslut om tillämpningen av konventionen till den del konventionen tillåter det, till exempel avseende tidsfristsförlängning. I konferensens slutrapport kan en översikt över konventionens genomförandeläge läggas fram.

Enligt stycke 3 kan också stater, organisationer och institutioner, som inte är parter i konventionen, inbjudas att delta i översynskonferenserna.

Artikel 13. Ändringar. Artikelnen innehåller bestämmelser om ändring av konventionen och om sammankallande av en ändringskonferens. Enligt stycke 1 får en part när som helst efter konventionens ikraftträdande föreslå ändringar i den. Ändringsförslag ska via depositarien framföras till alla parter för att klarlägga huruvida en ändringskonferens bör sammankallas för att ta ställning till förslaget. Depositarien sammankallar ändringskonferensen, om en majoritet av parterna senast 30 dagar efter att förslaget har sänts ut med-

delar att de stöder en vidare behandling av ärendet.

Enligt stycke 2 kan observatörer inbjudas att delta i ändringskonferenser i enlighet med arbetsordningen.

Enligt stycke 3 ska ändringskonferensen hållas omedelbart efter ett partsmöte eller en översynskonferens, om inte majoriteten av parterna beslutar att den ska hållas tidigare. Det har inte hållits ändringskonferenser kring Ottawakonventionen.

Ändringar i konventionen ska enligt stycke 4 antas med en majoritet av två tredjedelar av närvarande och röstande parter i ändringskonferensen. Depositarien meddelar parterna alla antagna ändringar.

Ändringar i konventionen träder enligt stycke 5 i kraft för alla parter som har antagit dem när majoriteten av parterna har deponerat sina godtagandeinstrument hos depositarien. Ändringen ska därefter träda i kraft för övriga parter den dag då de deponerar sina godtagandeinstrument.

Artikel 14. Kostnader. Enligt stycke 1 ska kostnaderna för möten och konferenser fördelas mellan de stater som deltar i mötena, i enlighet med FN:s bidragsskala.

Enligt stycke 2 ska kostnader som uppstår för FN:s generalsekreterare enligt artiklarna 7 och 8 och kostnader för undersökningsdelegationer betalas av parterna i enlighet med FN:s bidragsskala.

Artikel 15. Undertecknande. Konventionen har undertecknats i Oslo den 18 september 1997 och stått öppen för undertecknande i Ottawa för alla stater från den 3 till den 4 december 1997 och därefter i FN:s högkvarter i New York från den 5 december 1997 till dess internationella ikraftträdande den 1 mars 1999.

Artikel 16. Ratificering, godtagande, godkännande och anslutning. Signatärstaterna förbinder sig till konventionen genom att ratificera, godta eller godkänna den. Stater som inte har undertecknat konventionen kan ansluta sig till den. Instrumenten deponeras hos depositarien. Eftersom Finland inte undertecknade konventionen under tiden som reserverats för underteckningar, förbinder sig Finland till konventionen genom att deponera sitt anslutningsinstrument.

Artikel 17. Ikraftträdande. Konventionen träder i kraft den första dagen i den sjätte

månaden efter den månad då det fyrtionde instrumentet har deponerats. Konventionen trädde i kraft internationellt den 1 mars 1999. För stater som deponerar sina instrument efter dagen för deponeringen av det fyrtionde instrumentet träder konventionen i kraft den första dagen i den sjätte månaden efter deponeringsmånaden.

Artikel 18. Provisorisk tillämpning. En stat får vid deponeringen av sitt instrument förklara att den avser att provisoriskt tillämpa stycke 1 i artikel 1 (förbud mot infanteriminor) i avvaktan på konventionens ikraftträdande.

Artikel 19. Reservationer. Inga reservationer får göras mot konventionen.

Artikel 20. Varaktighet och uppsägning. Konventionen ska gälla på obegränsad tid. Varje part har rätt att frånträda konventionen genom att skriftligen underrätta alla parter, depositarien och FN:s säkerhetsråd om uppsägningen. Uppsägningsinstrumentet ska innehålla en fullständig förklaring om skälen för uppsägningen. Frånträddandet börjar gälla sex månader efter det att depositarien har mottagit uppsägningsinstrumentet. Om den uppsägande parten vid utgången av sexmånadersperioden deltar i en väpnad konflikt, ska uppsägningen emellertid inte börja gälla förrän efter den väpnade konflikten. En uppsägning ska inte på något sätt inverka på staternas skyldighet att fortsätta att uppfylla sina åtaganden enligt relevanta folkrättsliga regler.

Artikel 21. Depositarie. Depositarie för konventionen är FN:s generalsekreterare.

Artikel 22. Giltiga texter. Konventionstexten har upprättats på arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska, vilka alla texter är lika giltiga.

2 Lagförslag

2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring och om tillämpning av konventionen

1 §. Sättande i kraft av konventionen. Paragrafen innehåller den sedvanliga blankett-

lagsbestämmelsen, genom vilken de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. Bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen redogörs närmare i detaljmotiveringen och i avsnittet nedan om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Myndigheter. Utrikesministeriet avses vara huvudansvarig verkställande myndighet för konventionen. Ministeriet fungerar då som kontaktenhet exempelvis i förhållande till den undersökningsdelegation som avses i artikel 8 stycke 14 i konventionen och ansvarar för att konventionen verkställs i Finland. Vidare ansvarar ministeriet då för den rapportering som förutsätts i artikel 7 och för att föreskrivna upplysningar årligen lämnas till FN:s generalsekreterare. Utrikesministeriet ska närvara vid konventionsenliga undersökningar, vid behov bistå vid undersökningarna och också fatta de beslut som krävs för att sådana ska kunna utföras i Finland. Utöver de uppgifter som föreskrivs i konventionen ansvarar utrikesministeriet ytterligare för kontrollen av export av produkter med dubbel användning med stöd av lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Försvarsministeriet ska för sin del ansvara för myndighetsuppgifterna enligt lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990).

3 §. Utlämnande av uppgifter. Med stöd av artikeln ska finska myndigheter oavsett bestämmelserna i offentlighetslagen kunna lämna ut sådana uppgifter som krävs i konventionen och som eventuellt är sekretessbelagda, till den undersökningsdelegation som avses i artikel 8 stycke 14 och till bestämda myndigheter i andra länder i enlighet med artikel 6. I artikel 6 i konventionen åläggs konventionsparterna att samarbeta och att i detta syfte begära, och när så är möjligt, erbjuda hjälp av andra parter så långt det är möjligt. Varje part åtar sig också att främja största möjliga utbyte av utrustning, materiel samt vetenskaplig och teknisk information med avseende på tillämpningen av konventionen och har då rätt att delta i detta utbyte.

Genomförandet av bestämmelserna i artikel 8 stycke 14 förutsätter att undersökningsdelegationen för att kunna fullfölja sin uppgift får uppgifter från handlingar som i Finland eventuellt är sekretessbelagda. Å andra sidan

föreskrivs det i artikel 8 stycke 16 att alla upplysningar som mottagits konfidentiellt och saknar anknytning till undersökningsdelegationens ändamål ska behandlas som hemliga.

I 23 § 2 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande. Enligt 24 § 1 mom. 10 punkten är handlingar som gäller militär underrättelseverksamhet, försvarsmaktens utrustning, sammansättning, förläggning eller användning, handlingar som gäller det övriga militära försvaret eller uppfinningar, konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller handlingar som gäller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen sekretessbelagda, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte skadar eller äventyrar försvarets intressen. Med beaktande av de nämnda konventionsbestämmelserna är det nödvändigt med en bestämmelse som tillåter en avvikelse från offentlighetslagens bestämmelser om sekretess. Det är möjligt att Finland med stöd av artikel 8 i konventionen till undersökningsdelegationen lämnar ut konfidentiella uppgifter som saknar anknytning till undersökningsdelegationens ändamål, men som utifrån bestämmelserna i 24 i offentlighetslagen är sekretessbelagda. Det är också möjligt att Finland med stöd av artikel 6 stycke 6 lämnar ut uppgifter till den databas för minröjning som upprättats inom FN-systemet, särskilt uppgifter om olika utrustning och metoder för minröjning som inte är offentliga. På samma sätt kan Finland med stöd av artikel 7 stycke 1 till FN:s generalsekreterare och till de andra konventionsparterna lämna ut sådan detaljerad information om nationella tillämpningsåtgärder som inte till alla delar är offentliga. De uppgifter som enligt artiklarna 6 och 7 ska lämnas ut klassificeras inom FN i säkerhetsklassen "UN restricted" (FN begränsad tillgång) och behandlas i enlighet med den klassificeringen.

4 §. Undersökningsrättigheter. I artikel 8 i konventionen föreskrivs det om ett förfarande där en eller flera parter får lämna en framställning om klarläggande till FN:s generalsekreterare, om de misstänker att en part inte följer konventionens bestämmelser. Om framställningen inte är grundad, ombeds

den berörda parten genom FN:s generalsekreterare inom en viss tid ge den efterfrågande parten ett svar. Om svaret är otillfredsställande, får ärendet läggas fram vid ett partsmöte eller vid ett extra partsmöte som sammankallas för att pröva ärendet. Om ytterligare klarläggande behövs, ska partsmötet eller det extra partsmötet utse en undersökningsdelegation och besluta om dess mandat. Den anmodade staten får när som helst inbjuda undersökningsdelegationen till sitt territorium. I praktiken har en sådan undersökningsdelegation som avses i artikel 8 ännu inte utsetts en enda gång, och således inte heller inbjudits till någon stats territorium.

Undersökningsdelegationen får medföra nödvändig utrustning att användas för att inhämta upplysningar. Den anmodade staten ska sträva efter att se till att delegationen får tillfälle att tala med alla ur undersöknings-synpunkt relevanta personer och att försäkra delegationen tillträde till alla anläggningar under dess kontroll där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan bli inhämtade. Den anmodade staten har enligt artikel 8 stycke 14 rätt att ställa delegationen villkor som den anser behövas för skydd av utrustning, information och områden som är känsliga eller för skydd av äganderätt, husrannsakan och beslag samt andra författningensliga rättigheter, eller delegationsmedlemmarnas fysiska skydd och säkerhet.

Paragrafen innehåller de bestämmelser som krävs för att en sådan delegationsundersökning som avses i artikel 8 i konventionen ska kunna utföras. De rättigheter som ingår i paragrafen ska i samband med undersökningar alltid tillämpas i enlighet med konventionens bestämmelser och också beakta bestämmelserna i konventionen bland annat om skydd av konfidentiell information. På grund av omfattningen av de undersökningsbefogenheter som förutsätts i konventionen föreslås att det i paragrafen också införs sådana begränsningar som artikel 8 tillåter, i syfte att minska nackdelarna med undersökningarna och att anvisa de absoluta gränserna för undersökningsdelegationerna. Av denna orsak föreslås också att, utöver undersökningsdelegationen, en representant för utrikesministeriet ska vara närvarande vid undersökningen.

Med stöd av 1 mom. 1 punkten i paragrafen ska delegationen försäkras tillträde till sådana områden och byggnader, fabriker eller andra anläggningar där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan förväntas bli inhämtade. Enligt artikel 8 stycke 16 ska undersökningsdelegationen behandla alla upplysningar som hemliga som mottagits konfidentiellt och som saknar anknytning till undersökningens ändamål.

Med stöd av 1 mom. 2 punkten i paragrafen ska användning av nödvändiga mätare och andra tekniska instrument i samband med undersökningarna tillåtas. Undersökningsdelegationen får enligt artikel 8 stycke 12 använda medförd utrustning. Den får emellertid användas uteslutande för att inhämta upplysningar om huruvida konventionen följs, utan att införseln av utrustning ska inkräkta på den anmodade statens suveränitet. Delegationen ska före ankomsten meddela också den anmodade parten vilken utrustning den avser använda i sitt arbete.

Strävan är att den som bedriver verksamheten som är föremål för undersökning i enlighet med 2 mom. ska höras innan undersökningen utförs. I artikel 8 i konventionen föreskrivs om tidsfrister för undersökningen, så att delegationen får uppehålla sig inom en parts territorium i högst 14 dagar och på en och samma plats i högst 7 dagar, om inte annat har överenskommit. Av den orsaken föreslås att en bestämmelse införs i momentet, enligt vilket ett hörande inte är nödvändigt, om det kan riskera undersökningen eller bryta mot undersökningsskyldigheten enligt konventionen. Bestämmelsen grundar sig på principen om god förvaltning och paragrafen är i linje med 39 § i förvaltningslagen som gäller hörande vid inspektioner.

Enligt 3 mom. i paragrafen får en undersökning inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Så som framgår av avsnittet om behandlingsordningen, är bestämmelsen nödvändig på grund av skyddet för hemfriden i 10 § 1 mom. i grundlagen.

5 §. Handräckning till utrikesministeriet. En myndighet ska bistå utrikesministeriet vid utförandet av uppgifter enligt denna lag med sådan nödvändig handräckning som den berörda myndigheten har befogenheter för. Behovet av handräckning hänför sig i synnerhet till undersökningsuppgifter som avses i la-

gen. Myndigheter som bistår med handräckning i dessa fall är särskilt polisen, tullverket, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet. Beslut om begäran om handräckning fattas av den berörda avdelningen vid utrikesministeriet i enlighet med ministeriets arbetsordning.

6 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller den sedvanliga ikraftträdandebestämmelsen i lagar om sättande i kraft av internationella fördrag, enligt vilken ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av republikens president.

2.2 Strafflagen

11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

9 b §. Brott mot förbudet mot infanteriminor.

Beaktande förbuden som föreskrivs i artikel 1 i konventionen och skyldigheten enligt artikel 9 att straffbelägga brott mot dem föreslås att det till strafflagens 11 kap. om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten fogas en ny 9 b § med bestämmelser om straff för konventionsvidrigt förfarande. Avsikten är att i 1 punkten föreskriva att olovlig användning av infanteriminor ska vara straffbart, i enlighet med artikel 1 stycke 1 punkt a i konventionen. Punkten ska tillämpas endast om kapitlets 5–7 § om krigsförbrytelser inte är tillämpliga.

I 2 punkten i paragrafen ska gärningar som strider mot förbuden enligt artikel 1 stycke 1 punkt b i konventionen kriminaliseras. Dessa är att utveckla, tillverka, på annat sätt förvärva eller lagra infanteriminor eller ha sådana i behåll. Det ska ytterligare vara förbjudet att lämna ut minor, vilket ska omfatta den direkta och indirekta överföringen av minor som avses i artikel 1 stycke 1 punkt b i konventionen. Utlämning ska anses omfatta den överlåtelse av äganderätten till och kontrollen över minorerna som ingår i definitionen av överföring i artikel 2 stycke 4 i konventionen, men inte överlämnande av ett territorium där infanteriminor är utlagda. Till den del det handlar om sådan konkret överföring av infanteriminor till eller från finskt territorium som avses i artikel 1 stycke 1 punkt b i konventionen ska dessa gärningar bli straffbara

utifrån förbudet mot införsel i och utförsel ur landet. Däremot ska transport inom statens gränser bedömas som innehav av infanteriminor.

Förbuden i artikel 1 stycke 1 punkt c i konventionen omfattas av bestämmelserna om medverkan i strafflagen. Förfarandet var det samma till exempel när det gällde konventionen om förbud mot kemiska vapen och konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstörande (FördrS 15/1975).

Som straffskala för en gärning föreslås fängelse i minst fyra månader och högst sex år. Användning av minor är i princip alltid en krigsförbrytelse enligt 11 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten i strafflagen. Straffskalorna för krigsförbrytelser varierar från ett år till livstid, så att skalan vid grov förbrytelse är från åtta år till livstid och lindrig från bötesstraff till två år. Straffskalan i bestämmelsen om lindrig krigsförbrytelse är alltså lindrigare än skalan för brott mot förbudet mot infanteriminor. Användning av infanteriminor som en form av krigsförbrytelse måste dock anses vara ett så allvarligt brott att straffbestämmelsen för lindrig krigsförbrytelse inte kan bli tillämplig på en sådan gärning.

Straffskalan har valts i överensstämmelse med skalan som föreskrivs för brott mot förbudet mot kemiska vapen (11 kap. 8 § i strafflagen) och för brott mot förbudet mot biologiska vapen (11 kap. 9 § i strafflagen), för vilka maximistraffet är sex års fängelse. Det är vidare att märka att till exempel felaktig tillverkning eller transport av minor kan förorsaka allvarlig fara för liv eller hälsa för ett stort antal människor, vilket även det förordar ett maximistraff på sex år.

En kriminalisering av användning av infanteriminor förutsätter samtidigt också att 1 § i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen ändras så att brott mot förbudet mot infanteriminor i Ottawakonventionen fogas till de uppräknade internationella brotten i 1 §. Meningen är att det ska göras genom att foga en ny 13 b-punkt till förordningen.

2.3 Tvångsmedelslagen

5 a kap. **Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation**

2 §. Förutsättningar för teleavlyssning. Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen får teleavlyssning tillämpas vid förundersökning som bland annat gäller krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, brott mot förbudet mot kemiska vapen och brott mot förbudet mot biologiska vapen.

Enligt det andra lagförslaget ovan ska brott mot förbudet mot infanteriminor vara straffbelagt, antingen som krigsförbrytelse eller som en egen gärningsform, då för brottet ska kunna dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år. Regleringen är för straffskalans del och också i övrigt i stor utsträckning kongruent med vad som föreskrivs i 11 kap. i strafflagen om brott mot förbudet mot kemiska eller biologiska vapen.

Med hänsyn till gärningens karaktär och regleringens följdriktighet föreslås att paragrafen ändras så att teleavlyssning ska kunna tillämpas även vid utredning av brott mot förbudet mot infanteriminor.

4 §. Förutsättningar för teknisk avlyssning. Enligt 2 mom. 1 punkten får boendeavlyssning tillämpas vid förundersökning som bland annat gäller krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, brott mot förbudet mot kemiska vapen och brott mot förbudet mot biologiska vapen.

Utifrån de skäl som framförts ovan i motiveringen för 2 § föreslås att paragrafen ändras så att boendeavlyssning ska kunna tillämpas vid förundersökning av brott mot förbudet mot infanteriminor.

2.4 Den nya tvångsmedelslagen

10 kap. **Hemliga tvångsmedel**

3 §. Teleavlyssning och dess förutsättningar. Bestämmelserna om teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation i 5 a kap. i den gällande tvångsmedelslagen upphävs genom den nya tvångsmedelslagen, som träder i kraft den 1 januari 2014. Kapitlet ersätts med 10 kap. som gäller hemliga tvångsmedel. I den nya lagen finns bestämmelserna om förutsättningarna för teleav-

lyssning i 10 kap. 3 §. Det föreslås att en motsvarande ändring som i avsnitt 2.3 föreslås i 5 a kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i den gällande tvångsmedelslagen också ska göras i 10 kap. 3 § 2 mom. i den nya lagen.

17 §. Bostadsavlyssning och dess förutsättningar. I den nya tvångsmedelslagen kommer det till skillnad från den gällande tvångsmedelslagen att finnas en separat bestämmelse om bostadsavlyssning (10 kap. 17 §). Det är motiverat att i 1 mom. 1 punkten ta in en skrivning om brott mot förbudet mot infanteriminor för att förundersökningsmyndigheten ska kunna beviljas tillstånd till bostadsavlyssning i fall där någon misstänks för ett sådant brott.

3 Ikraftträdande

Ottawakonventionen trädde i kraft den 1 mars 1999 efter att den fyrtionde staten hade deponerat sitt åtagandeinstrument hos FN:s generalsekreterare som fungerar som konventionens depositarie.

För stater som ratificerar, godtar eller godkänner konventionen eller ansluter sig till den efter att det fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats träder konventionen i kraft den första dagen i den sjätte månaden efter den dag staten har deponerat sitt instrument.

Om ikraftträdandet av den föreslagna lagen om sättande i kraft av Ottawakonventionen bestäms genom förordning av republikens president. Lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen för Finlands del träder i kraft.

Ändringarna både i strafflagen och i tvångsmedelslagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som konventionen för Finlands del träder i kraft. Eftersom den nya tvångsmedelslagen träder i kraft den 1 januari 2014 och vid sitt ikraftträdande upphäver den gamla tvångsmedelslagen, föreslås det att man i detta sammanhang gör motsvarande ändringar också i den nya tvångsmedelslagen, så att de träder i kraft den 1 januari 2014.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen ska riksdagen godkänna bland annat fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (se t.ex. GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

De vapensystem och metoder som försvarsmakten använder har inte reglerats i lag i Finland. En del internationella avtal som reglerar tillåtna vapen och metoder har dock satts i kraft i Finland genom lag. Konventionen om konventionella vapen och dess tre ursprungliga protokoll sattes i kraft genom förordning. Däremot ansågs det att det ändrade II protokollet kräver riksdagens samtycke, eftersom det är ett internationellt fördrag av principiell innebörd som har stor betydelse med tanke på val och användning av medel som finska försvaret använder. Av samma orsaker bör Ottawakonventionen anses vara en sådan internationell förpliktelse av avsevärd betydelse som avses i 94 § 1 mom. i grundlagen. Av denna orsak och för att konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen är det nödvändigt att inhämta riksdagens samtycke.

Hanteringen av infanteriminor eller andra förfaranden i samband med dem har inte reglerats på lagnivå i Finland. Förfarandebestämmelser finns i försvarsförvaltningens interna bestämmelser, anvisningar och reg-

lementen. Artikel 1 stycke 1 innehåller ett förbud mot att använda, utveckla, tillverka, förvärva eller lagra infanteriminor eller att understöda sådan verksamhet. Varje part förutsätts förstöra eller sörja för att alla infanteriminor förstörs i enlighet med bestämmelserna i konventionen. Eftersom bestämmelsen de facto inskränker Finlands möjligheter att själv bestämma om sina vapensystem och metoder, bör den anses vara av avsevärd betydelse i den mening som avses i 94 § 1 mom. i grundlagen och därför förutsätta riksdagens samtycke.

Artikel 1 stycke 1 i konventionen bör anses kräva riksdagens samtycke också för att den hör till området för lagstiftningen. I stycket åläggs lagstiftaren att förbjuda där nämnda järningar, medan lagstiftaren i artikel 9 åläggs att vidta lagstiftningsåtgärder och administrativa samt andra åtgärder som krävs, däribland straffpåföljd, för att förhindra och bekämpa verksamhet, som enligt konventionen är förbjuden. Däremot bör artikel 1 stycke 2 inte anses höra till området för lagstiftningen. Stycket har samband med bestämmelserna i artiklarna 4 och 5 i konventionen som innehåller närmare bestämmelser om förstöringen av lagrade infanteriminor och av minor på minerade områden. Eftersom det i Finland endast är staten som har infanteriminor, gäller stycke 2 samt artiklarna 4 och 5 endast staten och de infanteriminor staten äger, och bör av den orsaken inte anses höra till området för lagstiftningen och förutsätta riksdagens samtycke.

I artikel 2 definieras de centrala begreppen i konventionen. Dessa är infanterimina, mina, röjningsskydd, överföring och minerat område. Om de begrepp som definieras i konventionen gäller sådant som hör till området för lagstiftningen, inverkar definitionerna indirekt på innehåll och tillämpning av dessa materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och hör därför också själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001vp). Definitionerna inverkar på tillämpningen av föreslagna 9 b § i 11 kap. i strafflagen om kriminalisering av brott mot förbudet mot infanteriminor och bör således anses höra till området för lagstiftningen.

I artikel 3 i konventionen tillåts parterna, oavsett förbuden som bestäms i artikel 1, be-

hålla eller överföra ett visst antal infanteriminor för utveckling av och utbildning i teknik för detektering, röjning eller förstöring av minor. I artikeln avgränsas alltså kriminaliseringsförpliktelsen enligt artikel 9 avseende förbuden enligt artikel 1. Bestämmelsen bör anses höra till området för lagstiftningen, eftersom tillämpningsområdet för finsk straffrätt ska bestämmas i lag.

I artikel 6 stycke 6 och i artikel 7 föreskrivs om utbyte av sådana uppgifter som gäller det militära försvaret. En del sådana uppgifter kan vara sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 10 punkten i offentlighetslagen. Konventionsbestämmelserna om sådana uppgifter hör till området för lagstiftningen.

I artikel 8 föreskrivs om en undersökningsdelegation som konventionsstaten får inbjuda till sitt territorium för att klarlägga hur konventionsbestämmelserna följs. Medlemmarna i delegationen har de privilegier och den immunitet som anges i artikel VI i konventionen rörande FN:s privilegier och immunitet. Konventionen rörande FN:s privilegier och immunitet är i kraft i Finland. Artikel VI gäller privilegier och immunitet för sakkunniga, innehållet redogörs närmare i detaljmottiveringen. Privilegier och immunitet ska i Finland regleras i lag (GrUU 38/2000 rd), således kräver en utvidgning av de lättnader och den immunitet mot rättsligt förfarande som föreskrivs i artikel VI i konventionen rörande FN:s privilegier och immunitet till att också omfatta medlemmarna i undersökningsdelegationen riksdagens samtycke.

I artikel 8 stycke 14 bestäms ytterligare om undersökningsdelegationens rätt till tillträde till alla områden och anläggningar under den mottagande partens kontroll där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan bli inhämtade. Tillträdet är underkastat villkor som den anmodade parten anser behövas för skydd av utrustning, information och områden som är känsliga, skydd av de författingsenliga förpliktelser som den anmodade parten kan ha i fråga om äganderätt, husrannsakan och beslag samt andra författingsenliga rättigheter, eller för delegationsmedlemmarnas fysiska skydd och säkerhet. En anmodad part som vidtar sådana åtgärder, ska göra alla skäliga ansträngningar för att på annat sätt visa att den följer konventionen. Eftersom husrannsakan och be-

slag i Finland ska regleras i lag, hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Enligt stycke 16 i samma artikel ska alla upplysningar som mottagits konfidentiellt och saknar anknytning till undersökningsdelegationens ändamål behandlas som hemliga. I praktiken torde här avses handlingar som inte behövs i övervakningen av hur konventionen följs. I Finland är handlingar offentliga enligt huvudregeln i 12 § 2 mom. i grundlagen. Offentligheten kan av tvingande skäl begränsas genom lag. Om handlingars offentlighet regleras i offentlighetslagen. Lagens 24 § innehåller undantagen från handlingars offentlighet. Det är möjligt att Finland i samband med en klarläggning lämnar undersökningsdelegationen information som saknar anknytning till övervakningen, men som enligt bestämmelserna i 24 § i offentlighetslagen är sekretessbelagd. Artikelns bestämmelser hör på denna grund till området för lagstiftningen. Eftersom finska myndigheter kan bli tvungna att lämna ut information som på beskrivet sätt är sekretessbelagd i Finland, föreslås att det till 3 § i konventionens ikraftträdandelag fogas en bestämmelse om rätten att oavsett offentlighetslagens bestämmelser lämna ut information som är nödvändig för fullgörandet av konventionsförpliktelserna.

4.2 Behandlingsordning

Artikel 8 i konventionen innehåller bestämmelser om övervakningen av hur konventionen följs. Enligt artikeln får en part vid misstanke om att en annan part inte följer konventionens förpliktelser lägga fram en framställning om klarläggande för FN:s generalsekreterare. Om framställningen inte är ogrundad, ombeds den berörda parten genom FN:s generalsekreterare svara den efterfrågande parten inom utsatt tid. Den anmodande parten får lägga fram ärendet för prövning vid ett partsmöte eller vid ett extra partsmöte som sammankallas för ändamålet, om den andra parten inte har svarat inom utsatt tid eller om svaret är otillfredsställande. Om det behövs ytterligare klarläggande, ska partsmötet eller det extra partsmötet utse en undersökningsdelegation och besluta om dess mandat. Den anmodade staten får när som helst inbjuda undersökningsdelegationen till sitt territorium.

Undersökningsdelegationen får inhämta kompletterande information på platsen eller på andra platser som har direkt anknytning till ifrågasättandet av om konventionen följs och som står under den anmodade partens jurisdiktion eller kontroll. Den anmodade parten ska sträva efter att se till att delegationen får tillfälle att tala med alla för undersökningen relevanta personer och försäkra delegationen tillträde till alla områden och anläggningar under dess kontroll där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan förväntas bli inhämtade.

Delegationens undersökningsarbete måste anses utgöra utövande av offentlig makt på finskt territorium. Delegationens rätt till tillträde till områden och anläggningar under finsk kontroll bör således bedömas med hänsyn till bestämmelserna i grundlagen om statens suveränitet.

Enligt 1 § 1 mom. i grundlagen är Finland en suverän republik. Före den nya grundlagen ansågs det rätt ofta att sättande i kraft av internationella fördrag förutsätter tillämpning av så kallad inskränkt grundlagsstiftningsordning för att fördragen inskränkte Finlands suveränitet. Det handlade då ofta om att de innehöll bestämmelser, enligt vilka myndigheterna i en främmande stat eller ett internationellt organ gavs befogenheter på finskt territorium. Grundlagsutskottet fäste uppmärksamhet vid befogenheternas natur och vid möjligheten till självständigt utövande av dem. Till exempel ansågs självständig rätt att få tillgång till information eller inspektionsrättigheter för andra än finska myndigheter utgöra en avvikelse från bestämmelserna i 1 och 2 § i den dåvarande regeringsformen (GrUU 15/1992 rd, RP 1/1998 rd).

I 1 § 3 mom. i den nya grundlagen inkluderas det en bestämmelse, enligt vilken Finland deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. Enligt förarbetena till grundlagen har denna bestämmelse tolkningsmässig betydelse för bedömningen av när en internationell förpliktelse står i konflikt med grundlagens suveränitetsbestämmelser (RP 1/1998 rd). Grundlagsutskottet har utifrån förarbetena till grundlagen ansett det motiverat att utgå ifrån att sådana internationella förpliktelser som är sedvanliga i det nutida samhället och som

endast i ringa mån inverkar på statens suveränitet inte som sådana står i konflikt med grundlagens suveränitetsbestämmelser (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 19/2010 rd).

Konventionen syftar till ett globalt förbud mot användning, utveckling, tillverkning, förvärv, lagring och transport av infanteriminor. Ett sådant internationellt undersökningssystem som ingår i konventionen måste anses nödvändigt för att dessa mål ska kunna nås.

För att undersökningsdelegationen som stipuleras i konventionen ska ha tillträde till en konventionsparts territorium krävs det att parten själv inbjuder delegationen. En vidare förutsättning för delegationens tillträde är att den underkastar sig de villkor som den anmodade parten anser behövas bland annat för skydd av sådana författningssenliga förpliktelser som gäller äganderätt, husrannsakan eller andra författningssenliga rättigheter. Konventionen innehåller inga bestämmelser om självständiga maktmedelsbefogenheter för delegationens medlemmar eller bestämmelser, enligt vilka konventionsstatens företrädare inte skulle få delta i undersökningen. En undersökning ska alltid genomföras i enlighet med konventionens bestämmelser, också med beaktande av dess bestämmelser om skydd för sekretessbelagd information.

Bestämmelserna om undersökningssystemet i artikel 8 i konventionen inverkar utifrån en helhetsbedömning endast i ringa mån på statens suveränitet. Bestämmelserna står således inte i konflikt med bestämmelserna i grundlagen om Finlands suveränitet.

Det första lagförslaget om sättande i kraft av och om tillämpningen av konventionen innehåller bland annat bestämmelser om behörig myndighet samt om utlämning av information och om undersökningsrättigheter.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens hemfrid tryggad. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att hemfriden i princip omfattar alla slag av utrymmen för permanent boende (GrUU 40/2010 rd och GrUU 8/2006 rd). Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och

rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Konventionen ställer ingen absolut förpliktelse att utvidga undersökningsrätten till utrymmen för permanent boende och en sådan undersökningsrätt är inte heller nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. I propositionens första lagförslag föreslås därför att det föreskrivs om att undersökningar inte får utföras i utrymmen för permanent boende.

På de grunder som anförts ovan kan konventionen enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och den föreslagna lagen om konventionens ikraftträdande i vanlig lagstiftningsordning.

De föreslagna lagarna om ändring av strafflagen och den gällande tvångsmedelslagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Enligt 79 § 3 mom. i grundlagen kan i en lag av särskilda skäl anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. Eftersom de föreslagna ändringarna i strafflagen och tvångsmedelslagen har direkt samband med förpliktelserna om förbudet mot infanteriminor som konventionen medför, utgör detta faktum enligt regeringens uppfattning ett sådant särskilt skäl som avses i 79 § 3 mom. i grundlagen. Lagförslagen kan således enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Oslo den september 1997 ingångna konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring.

Med stöd av vad som anförts ovan och eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring och om tillämpning av konventionen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Sättande i kraft av konventionen

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Oslo den 18 september 1997 ingångna konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Myndigheter

I Finland är utrikesministeriet den myndighet som bär huvudansvaret för verkställandet av konventionen.

3 §

Utlämnande av uppgifter

Finska myndigheter får trots bestämmelserna om sekretess lämna ut handlingar och uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av skyldigheter enligt den konvention som avses i 1 §.

4 §

Undersökningsförfarandet

För genomförande av ett undersökningsförfarande enligt artikel 8 i konventionen har den som representerar utrikesministeriet samt den undersökningsdelegation som avses i artikel 8 stycke 14 i konventionen i enlighet med konventionen rätt

1) att få tillträde till ett sådant område eller en sådan anläggning under finsk kontroll som i enlighet med artikel 8 stycke 14 kan vara föremål för en undersökning, och

2) att till den plats som är föremål för undersökningen medföra mätare och andra tekniska instrument som är nödvändiga för att inhämta eller registrera uppgifter, samt att använda på platsen befintliga motsvarande instrument.

Innan en undersökning utförs ska den verksamhetsutövare som är föremål för undersökning ges tillfälle att bli hörd, om det är möjligt utan att riskera undersökningens syften eller bryta mot konventionsenliga undersökningsskyldigheter.

En undersökning får dock inte riktas mot utrymmen avsedda för permanent boende.

5 §

Handräckning

Myndigheterna ska lämna utrikesministeriet sådan behövlig handräckning som iakttagandet och verkställandet av denna lag kräver och som myndigheten är behörig att läm-

na. Utrikesministeriet beslutar om att handräckning ska begäras.

6 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag**om ändring av 11 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 11 kap. i strafflagen (39/1889) en ny 9 b § som följer:

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

9 b §

Brott mot förbudet mot infanteriminor

Den som i strid med konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring (FördrS /20)

1) på annat sätt än vad som avses i 5–7 § använder infanteriminor eller

2) utvecklar, tillverkar, på annat sätt förvärvar, lagrar, innehar eller överlåter infanteriminor eller för sådana minor ut ur landet eller in i landet, ska för *brott mot förbudet mot infanteriminor* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

3.

Lag**om ändring av 5 a kap. 2 och 4 § i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (450/1987) 5 a kap. 2 § 1 mom. 1 punkten och 4 § 3 mom. 1 punkten, sådana de lyder i lag 991/2009, som följer:

5 a kap.

4 §

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation*Förutsättningar för teknisk avlyssning*

2 §

Förutsättningar för teleavlyssning

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor,

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att avlyssna och uppta teledeländan som den misstänkte sänder från en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som personen innehar eller annars kan antas använda eller som förmedlas till en sådan teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning och är avsedda för den misstänkte, om de uppgifter som fås kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor,

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning också mot ett utrymme som är avsett för stadigvarande boende och där den misstänkte sannolikt befinner sig, om det skulle vara väsentligt svårare eller omöjligt att utreda brottet med hjälp av tvångsmedel som inte i lika hög grad inkräktar på den misstänktes eller andras rättigheter.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

4.

Lag**om ändring av 10 kap. 3 och 17 § i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 1 mom. 1
punkten som följer:

17 §

10 kap.

Hemliga tvångsmedel*Bostadsavlyssning och dess förutsättningar*

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att utföra teleavlyssning av en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor,

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Nådendal den 12 augusti 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

2.

Lag

om ändring av 11 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 kap. i strafflagen (39/1889) en ny 9 b § som följer:

Föreslagen lydelse

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

9 b §

Brott mot förbudet mot infanteriminor

Den som i strid med konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring (FördrS /20)

1) på annat sätt än vad som avses i 5–7 § använder infanteriminor eller

2) utvecklar, tillverkar, på annat sätt förvärvar, lagrar, innehar eller överlåter infanteriminor eller för sådana minor ut ur landet eller in i landet ska för *brott mot förbudet mot infanteriminor* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

3.

Lag**om ändring av 2 och 4 § i 5 a kap. i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (450/1987) 5 a kap. 2 § 1 mom. 1 punkten och 4 § 3 mom. 1 punkten, sådana de lyder i lag 991/2009, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 a kap.

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation**Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation**

2 §

2 §

*Förutsättningar för teleavlyssning**Förutsättningar för teleavlyssning*

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, *brott mot förbudet mot infanteriminor,*

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att avlyssna och uppta teledelarna som den misstänkte sänder från en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som personen innehar eller annars kan antas använda eller som förmedlas till en sådan teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning och är avsedda för den misstänkte, om de uppgifter som fås kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att avlyssna och uppta teledelarna som den misstänkte sänder från en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som personen innehar eller annars kan antas använda eller som förmedlas till en sådan teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning och är avsedda för den misstänkte, om de uppgifter som fås kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

4 §

4 §

*Förutsättningar för teknisk avlyssning**Förutsättningar för teknisk avlyssning*

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord,

När någon är skäligen misstänkt för
1) folkmord, förberedelse till folkmord,

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,

brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor, *brott mot förbudet mot infanteriminor,*

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning också mot ett utrymme som är avsett för stadigvarande boende och där den misstänkte sannolikt befinner sig, om det skulle vara väsentligt svårare eller omöjligt att utreda brottet med hjälp av tvångsmedel som inte i lika hög grad inkräktar på den misstänktes eller andras rättigheter.

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning också mot ett utrymme som är avsett för stadigvarande boende och där den misstänkte sannolikt befinner sig, om det skulle vara väsentligt svårare eller omöjligt att utreda brottet med hjälp av tvångsmedel som inte i lika hög grad inkräktar på den misstänktes eller andras rättigheter.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

4.

Lag**om ändring av 10 kap. 3 och 17 § i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 1 mom. 1
punkten som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 kap.

Hemliga tvångsmedel**Hemliga tvångsmedel**

3 §

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att utföra teleavlyssning av en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att utföra teleavlyssning av en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, *brott mot förbudet mot infanteriminor*,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

17 §

*Bostadsavlyssning och dess
förutsättningar**Bostadsavlyssning och dess
förutsättningar*

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, *brott mot förbudet mot infanteriminor*,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Utkast till förordning

Statsrådets förordning

om ändring av 1 § i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen

I enlighet med statsrådets beslut, fattat efter föredragning från utrikesministeriet, fogas till 1 § 1 mom. i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen (627/1996), sådant det lyder i förordningarna 353/1997, 118/1999, 537/2000, 370/2001, 739/2001, 510/2002, 624/2002, 859/2003, 1014/2006, 286/2008, 56/2009 och 1041/2009 en ny 13 b-punkt som följer:

1 §

Vid tillämpningen av 1 kap. 7 § i strafflagen är följande brott internationella brott:

13 b) brott mot förbudet mot infanteriminor enligt konventionen om förbud mot använd-

ning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring (FördrS /)

Denna förordning träder i kraft den xx
xxxxx 20 .

Fördragstext

**KONVENTION OM FÖRBUD MOT
ANVÄNDNING, LAGRING, PRODUK-
TION OCH ÖVERFÖRING AV
INFANTERIMINOR SAMT OM DERAS
FÖRSTÖRING**

Inledning

Parterna,

som är beslutna att göra slut på det lidande och de skador som förorsakas av infanteriminor, som dödar eller lemlästar hundratals människor varje vecka, mestadels oskyldiga och försvarslösa civilpersoner och i synnerhet barn, hindrar ekonomisk utveckling och återuppbyggande, förhindrar repatriering av flyktingar och personer som är flyktingar i eget land samt har andra allvarliga verkningar årtal efter utläggandet,

som anser det vara nödvändigt att göra sitt yttersta för att på ett verkningsfullt och samordnat sätt medverka till att anta utmaningen att röja infanteriminor utplacerade över hela världen och sörja för deras förstörelse,

som önskar göra sitt yttersta för att bidra till vård och rehabilitering av minoffer, inklusive deras sociala och ekonomiska återanpassning,

som erkänner att ett totalförbud mot infanteriminor även skulle utgöra en viktig förtroendeskapande åtgärd,

som välkomnar antagandet av protokollet om förbud mot eller restriktioner i användningen av minor, försåt och andra anordningar, reviderat den 3 maj 1996, tillägg till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar, och uppmanar alla stater som ännu inte har gjort det att snarast ratificera det,

som även välkomnar Förenta nationernas generalförsamlings resolution 51/45 S av den 10 december 1996, i vilken alla stater uppmanas att uppbjuda all kraft för att uppnå en verkningsfull och rättsligt bindande interna-

**CONVENTION ON THE PROHIBI-
TION OF THE USE, STOCKPILING,
PRODUCTION AND TRANSFER OF
ANTI-PERSONNEL MINES AND ON
THEIR DESTRUCTION**

Preamble

The States Parties,

Determined to put an end to the suffering and casualties caused by anti-personnel mines, that kill or maim hundreds of people every week, mostly innocent and defenceless civilians and especially children, obstruct economic development and reconstruction, inhibit the repatriation of refugees and internally displaced persons, and have other severe consequences for years after emplacement,

Believing it necessary to do their utmost to contribute in an efficient and coordinated manner to face the challenge of removing anti-personnel mines placed throughout the world, and to assure their destruction,

Wishing to do their utmost in providing assistance for the care and rehabilitation, including the social and economic reintegration of mine victims,

Recognizing that a total ban of anti-personnel mines would also be an important confidence-building measure,

Welcoming the adoption of the Protocol on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, Booby-Traps and Other Devices, as amended on 3 May 1996, annexed to the Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects, and calling for the early ratification of this Protocol by all States which have not yet done so,

Welcoming also United Nations General Assembly Resolution 51/45 S of 10 December 1996 urging all States to pursue vigorously an effective, legally-binding international agreement to ban the use, stockpiling,

tionell överenskommelse om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor,

som vidare välkomnar de åtgärder som de senaste åren vidtagits såväl unilateralt som multilateralt, som syftar till att förbjuda, begränsa eller tillfälligt avbryta användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor,

som betonar det allmänna medvetandets roll i att främja humanitära principer, vilket uppmaningen till ett totalförbud mot infanteriminor vittnar om, och som uttrycker sin uppskattning för de ansträngningar i detta syfte som gjorts av internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen, internationella kampanjen mot landminor och flera andra enskilda organisationer i hela världen,

som erinrar om Ottawadeklarationen av den 5 oktober 1996 och Brysseldeklarationen av den 27 juni 1997 som uppmanar det internationella samfundet att förhandla om ett internationellt och rättsligt bindande avtal om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor,

som understryker det önskvärda i att främja att alla stater ansluter sig till denna konvention och som är beslutna att kraftfullt verka för att göra den universell i alla berörda fora däribland Förenta nationerna, Nedrustningskonferensen, regionala organisationer och grupperingar samt översynskonferenserna till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar,

som stödjer sig på den folkrättsliga princip enligt vilken parterna i en väpnad konflikt inte har obegränsad rätt att välja stridsmetoder eller stridsmedel, på den princip som förbjuder användning i väpnade konflikter av vapen, projektiler och krigsmateriel liksom av stridsmetoder som har en sådan beskaffenhet att de förorsakar överflödigt skada eller onödigt lidande, samt på principen att åtskillnad ska göras mellan civilbefolkning och kombatanter,

har kommit överens om följande:

production and transfer of anti-personnel landmines,

Welcoming furthermore the measures taken over the past years, both unilaterally and multilaterally, aiming at prohibiting, restricting or suspending the use, stockpiling, production and transfer of anti-personnel mines,

Stressing the role of public conscience in furthering the principles of humanity as evidenced by the call for a total ban of anti-personnel mines and recognizing the efforts to that end undertaken by the International Red Cross and Red Crescent Movement, the International Campaign to Ban Landmines and numerous other nongovernmental organizations around the world,

Recalling the Ottawa Declaration of 5 October 1996 and the Brussels Declaration of 27 June 1997 urging the international community to negotiate an international and legally binding agreement prohibiting the use, stockpiling, production and transfer of anti-personnel mines,

Emphasizing the desirability of attracting the adherence of all States to this Convention, and determined to work strenuously towards the promotion of its universalization in all relevant fora including, inter alia, the United Nations, the Conference on Disarmament, regional organizations, and groupings, and review conferences of the Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects,

Basing themselves on the principle of international humanitarian law that the right of the parties to an armed conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited, on the principle that prohibits the employment in armed conflicts of weapons, projectiles and materials and methods of warfare of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering and on the principle that a distinction must be made between civilians and combatants,

Have agreed as follows:

Artikel 1

Allmänna åtaganden

1. Varje part åtar sig att aldrig under några förhållanden

- a) använda infanteriminor,
- b) utveckla, tillverka, på annat sätt förvärva, lagra, ha i behåll eller till någon direkt eller indirekt överföra infanteriminor,
- c) hjälpa, uppmuntra eller på något sätt förmå någon att inlåta sig på verksamhet som är förbjuden för parterna enligt denna konvention.

2. Varje part åtar sig att förstöra eller sörja för att alla infanteriminor förstörs i enlighet med bestämmelserna i denna konvention.

Article 1

General obligations

1. Each State Party undertakes never under any circumstances:

- a) To use anti-personnel mines;
- b) To develop, produce, otherwise acquire, stockpile, retain or transfer to anyone, directly or indirectly, antipersonnel mines;
- c) To assist, encourage or induce, in any way, anyone to engage in any activity prohibited to a State Party under this Convention.

2. Each State Party undertakes to destroy or ensure the destruction of all anti-personnel mines in accordance with the provisions of this Convention.

Artikel 2

Definitioner

1. *Infanterimina* betecknar en mina som är konstruerad för att explodera genom en människas närvaro, närhet eller kontakt och som försätter ur stridbart skick, skadar eller dödar en eller flera människor. Minor som är konstruerade för att explodera genom ett fordons – och inte en människas – närvaro, närhet eller kontakt och som är försedda med röjningsskydd betraktas inte som infanteriminor som en följd av att de är försedda med sådant skydd.

2. *Mina* betecknar ammunition som är konstruerad för att placeras under, på eller nära marken eller på annan yta och för att explodera genom en människas eller ett fordons närvaro, närhet eller kontakt.

3. *Röjningsskydd* betecknar en anordning som är avsedd att skydda en mina och som utgör en del av den, är kopplad eller ansluten till den eller placerad under den och som aktiveras när försök görs att röja minan eller på annat sätt avsiktligt påverka den.

4. *Överföring* betecknar, utöver den fysiska förflyttningen av infanteriminor till eller från en stats territorium, överlåtelse av äganderätten till och kontrollen över minorna, men inte överlämnande av ett territorium där infanteriminor är utlagda.

5. *Minerat område* betecknar ett område

Article 2

Definitions

1. "Anti-personnel mine" means a mine designed to be exploded by the presence, proximity or contact of a person and that will incapacitate, injure or kill one or more persons. Mines designed to be detonated by the presence, proximity or contact of a Vehicle as opposed to a person, that are equipped with anti-handling devices, are not considered anti-personnel mines as a result of being so equipped.

2. "Mine" means a munition designed to be placed under, on or near the ground or other surface area and to be exploded by the presence, proximity or contact of a person or a vehicle.

3. "Anti-handling device" means a device intended to protect a mine and which is part of, linked to, attached to or placed under the mine and which activates when an attempt is made to tamper with or otherwise intentionally disturb the mine.

4. "Transfer" involves, in addition to the physical movement of anti-personnel mines into or from national territory, the transfer of title to and control over the mines, but does not involve the transfer of territory containing emplaced anti-personnel mines.

5. "Mined area" means an area which is

som är farligt på grund av förekomst eller förmodad förekomst av minor.

dangerous due to the presence or suspected presence of mines.

Artikel 3

Article 3

Undantag

Exceptions

1. Oavsett de allmänna åtagandena enligt artikel 1, är det tillåtet att behålla eller överföra ett visst antal infanteriminor för utveckling av och utbildning i teknik för detektering, röjning eller förstöring av minor. Detta antal får inte överstiga det minsta antal som är absolut nödvändigt för dessa syften.

1. Notwithstanding the general obligations under Article 1, the retention or transfer of a number of antipersonnel mines for the development of and training in mine detection, mine clearance, or mine destruction techniques is permitted. The amount of such mines shall not exceed the minimum number absolutely necessary for the above-mentioned purposes.

2. Det är tillåtet att överföra infanteriminor för förstöring.

2. The transfer of anti-personnel mines for the purpose of destruction is permitted.

Artikel 4

Article 4

Förstöring av lagrade infanteriminor

Destruction of stockpiled anti-personnel mines

Med undantag för vad som föreskrivs i artikel 3 åtar sig varje part att förstöra eller sörja för att alla lagrade infanteriminor som den äger eller förfogar över eller som står under dess jurisdiktion eller kontroll förstörs så snart som möjligt, dock inte senare än fyra år efter denna konventions ikraftträdande för parten i fråga.

Except as provided for in Article 3, each State Party undertakes to destroy or ensure the destruction of all stockpiled anti-personnel mines it owns or possesses, or that are under its jurisdiction or control, as soon as possible but not later than four years after the entry into force of this Convention for that State Party.

Artikel 5

Article 5

Förstöring av infanteriminor i minerade områden

Destruction of anti-personnel mines in mined areas

1. Varje part åtar sig att förstöra eller sörja för att alla infanteriminor i minerade områden under dess jurisdiktion eller kontroll förstörs så snart som möjligt, dock inte senare än tio år efter denna konventions ikraftträdande för parten i fråga.

1. Each State Party undertakes to destroy or ensure the destruction of all anti-personnel mines in mined areas under its jurisdiction or control, as soon as possible but not later than ten years after the entry into force of this Convention for that State Party.

2. Varje part ska göra sitt yttersta för att identifiera alla områden under sin jurisdiktion eller kontroll i vilka infanteriminor är kända eller misstänks vara utplacerade, och ska så snart som möjligt sörja för att alla infanteriminor i minerade områden under dess jurisdiktion eller kontroll är markerade, övervaka-

2. Each State Party shall make every effort to identify all areas under its jurisdiction or control in which antipersonnel mines are known or suspected to be emplaced and shall ensure as soon as possible that all antipersonnel mines in mined areas under its jurisdiction or control are perimeter-marked,

de och skyddade med stängsel eller med andra medel för att säkerställa att civilbefolkningen effektivt utestängs till dess att alla där befintliga infanteriminor har förstörts. Markeringen ska som ett minimum uppfylla de normer som anges i protokollet om förbud mot eller restriktioner i användningen av minor, försåt och andra anordningar, reviderat den 3 maj 1996, tillägg till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar.

3. Om en part inte anser sig kunna förstöra eller sörja för förstöring av alla de infanteriminor som avses i stycke 1 inom den föreskrivna tiden, får den lämna in en framställning till ett partsmöte eller översynskonferens om att få fristen förlängd med högst tio år för att genomföra förstöringen av infanteriminorna.

4. Framställningen ska innehålla följande:

a) hur lång tid den begärda förlängningen avser,

b) en detaljerad redogörelse för skälen till den begärda förlängningen, däribland

i) uppgift om hur de nationella minröjningsprogrammen är upplagda och hur arbetet fortskrider,

ii) uppgift om vilka ekonomiska och tekniska medel parten förfogar över för att förstöra alla infanteriminor, och

iii) uppgift om vilka omständigheter som hindrar parten från att förstöra alla infanteriminor i minerade områden,

c) förlängningens humanitära, sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser,

d) all övrig information av betydelse för den begärda förlängningen.

5. Partsmötet eller översynskonferensen ska pröva framställningen med beaktande av de faktorer som nämns i stycke 4 och med en majoritet av närvarande och röstande parter besluta huruvida framställningen om en förlängd frist ska bifallas.

6. En sådan förlängning får förnyas efter ny framställning i enlighet med stycke 3, 4 och 5 i denna artikel. Vid framställning om ytterligare förlängning ska en part överlämna ytter-

monitored and protected by fencing or other means, to ensure the effective exclusion of civilians, until all anti-personnel mines contained therein have been destroyed. The marking shall at least be to the standards set out in the Protocol on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, Booby-Traps and Other Devices, as amended on 3 May 1996, annexed to the Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects.

3. If a State Party believes that it will be unable to destroy or ensure the destruction of all anti-personnel mines referred to in paragraph 1 within that time period, it may submit a request to a Meeting of the States Parties or a Review Conference for an extension of the deadline for completing the destruction of such anti-personnel mines, for a period of up to ten years.

4. Each request shall contain:

a) The duration of the proposed extension;

b) A detailed explanation of the reasons for the proposed extension, including:

(i) The preparation and status of work conducted under national demining programs;

(ii) The financial and technical means available to the State Party for the destruction of all the anti-personnel mines; and

(iii) Circumstances which impede the ability of the State Party to destroy all the anti-personnel mines in mined areas;

c) The humanitarian, social, economic, and environmental implications of the extension; and

d) Any other information relevant to the request for the proposed extension.

5. The Meeting of the States Parties or the Review Conference shall, taking into consideration the factors contained in paragraph 4, assess the request and decide by a majority of votes of States Parties present and voting whether to grant the request for an extension period.

6. Such an extension may be renewed upon the submission of a new request in accordance with paragraphs 3, 4 and 5 of this Article. In requesting a further extension period a

ligare relevant information om vilka åtgärder som vidtagits under den föregående, förlängda tidsfristen i enlighet med denna artikel.

State Party shall submit relevant additional information on what has been undertaken in the previous extension period pursuant to this Article.

Artikel 6

Article 6

Internationellt samarbete och internationell hjälp

International cooperation and assistance

1. Vid uppfyllandet av sina åtaganden enligt denna konvention har varje part rätt att begära och, när så är möjligt, erhålla hjälp av andra parter så långt det är görligt.

1. In fulfilling its obligations under this Convention each State Party has the right to seek and receive assistance, where feasible, from other States Parties to the extent possible.

2. Varje part åtar sig att främja största möjliga utbyte av utrustning, materiel samt vetenskaplig och teknisk information med avseende på tillämpningen av denna konvention och ska ha rätt att delta i detta utbyte. Parterna ska inte införa omotiverade inskränkningar i tillhandahållandet av minröjningsutrustning och tillhörande teknisk information för humanitära syften.

2. Each State Party undertakes to facilitate and shall have the right to participate in the fullest possible exchange of equipment, material and scientific and technological information concerning the implementation of this Convention. The States Parties shall not impose undue restrictions on the provision of mine clearance equipment and related technological information for humanitarian purposes.

3. Varje part som har möjlighet till det ska tillhandahålla hjälp för vård, rehabilitering samt social och ekonomisk återanpassning av minoffer och för program för att höja medvetandet om minfaran. Sådan hjälp kan bl.a. tillhandahållas genom FN-systemet, internationella, regionala eller nationella organisationer eller institutioner, Internationella rödakorskommittén, nationella rödakors- och rödhalvmåneföreningar och Internationella rödakorsfederationen, enskilda organisationer eller bilateralt.

3. Each State Party in a position to do so shall provide assistance for the care and rehabilitation, and social and economic reintegration, of mine victims and for mine awareness programs. Such assistance may be provided, inter alia, through the United Nations system, international, regional or national organizations or institutions, the International Committee of the Red Cross, national Red Cross and Red Crescent societies and their International Federation, non-governmental organizations, or on a bilateral basis.

4. Varje stat som har möjlighet till det ska tillhandahålla hjälp med minröjning och därmed relaterad verksamhet. Sådan hjälp kan tillhandahållas bl.a. genom FN-systemet, internationella eller regionala organisationer eller institutioner, enskilda organisationer eller institutioner eller bilateralt, genom bidrag till Förenta nationernas frivilliga fond för hjälp med minröjning eller till andra regionala fonder som täcker minröjning.

4. Each State Party in a position to do so shall provide assistance for mine clearance and related activities. Such assistance may be provided, inter alia, through the United Nations system, international or regional organizations or institutions, non-governmental organizations or institutions, or on a bilateral basis, or by contributing to the United Nations Voluntary Trust Fund for Assistance in Mine Clearance, or other regional funds that deal with demining.

5. Varje part som har möjlighet till det ska tillhandahålla hjälp med förstöring av lagrade infanteriminor.

5. Each State Party in a position to do so shall provide assistance for the destruction of stockpiled antipersonnel mines.

6. Varje part åtar sig att lämna uppgifter till

6. Each State Party undertakes to provide

den databas för minröjning som upprättats inom FN-systemet, särskilt uppgifter om olika utrustning och metoder för minröjning samt förteckningar över sakkunniga, specialiserade organ eller nationella kontaktorgan för minröjning.

7. Parterna har rätt att göra framställningar om att Förenta nationerna, regionala organisationer, andra parter och andra behöriga mellanstatliga eller enskilda organisationer bistår dess myndigheter med att göra upp ett nationellt minröjningsprogram för att fastställa bl.a. följande:

- a) vidden och omfattningen av problemet med infanteriminor,
- b) de ekonomiska, tekniska och mänskliga resurser som behövs för att genomföra programmet,
- c) uppskattat antal år för att förstöra alla infanteriminor i minerade områden under den berörda partens jurisdiktion eller kontroll,

d) verksamhet inriktad på att höja medvetandet om minfaran och minska antalet skador och dödsfall förorsakade av minor,

- e) hjälp till minoffren,
- f) förhållandet mellan den berörda partens regering och de statliga, mellanstatliga organ eller enskilda organisationer som ska delta i genomförandet av programmet,

8. Varje part som lämnar eller tar emot hjälp enligt bestämmelserna i denna artikel ska samarbeta för att sörja för att de överenskomna hjälpprogrammen genomförs fullständigt och utan dröjsmål.

Artikel 7

Åtgärder för insyn

1. Varje part ska så snart som möjligt och under alla förhållanden inte senare än 180 dagar efter denna konventions ikraftträdande för parten i fråga rapportera följande till Förenta nationernas generalsekreterare:

- a) nationella åtgärder för genomförande enligt artikel 9,
- b) antal lagrade infanteriminor som den äger eller förfogar över eller som står under dess jurisdiktion eller kontroll innefattande en uppdelning i fråga om typ, antal och, om möj-

information to the database on mine clearance established within the United Nations system, especially information concerning various means and technologies of mine clearance, and lists of experts, expert agencies or national points of contact on mine clearance.

7. States Parties may request the United Nations, regional organizations, other States Parties or other competent intergovernmental or non-governmental fora to assist its authorities in the elaboration of a national demining program to determine, inter alia:

- a) The extent and scope of the anti-personnel mine problem;
- b) The financial, technological and human resources that are required for the implementation of the program;
- c) The estimated number of years necessary to destroy all anti-personnel mines in mined areas under the jurisdiction or control of the concerned State Party;

d) Mine awareness activities to reduce the incidence of mine-related injuries or deaths;

- e) Assistance to mine victims;
- f) The relationship between the Government of the concerned State Party and the relevant governmental, inter-governmental or non-governmental entities that will work in the implementation of the program.

8. Each State Party giving and receiving assistance under the provisions of this Article shall cooperate with a view to ensuring the full and prompt implementation of agreed assistance programs.

Article 7

Transparency measures

1. Each State Party shall report to the Secretary-General of the United Nations as soon as practicable, and in any event not later than 180 days after the entry into force of this Convention for that State Party on:

- a) The national implementation measures referred to in Article 9;
- b) The total of all stockpiled anti-personnel mines owned or possessed by it, or under its jurisdiction or control, to include a breakdown of the type, quantity and, if possible,

ligt, serienummer för varje typ av lagrade infanteriminor,

c) om möjligt, belägenheten för alla mine-rade områden där det förekommer eller kan förmodas förekomma infanteriminor som står under dess jurisdiktion eller kontroll med så detaljerade uppgifter som möjligt om typ och antal beträffande alla typer av infanteriminor inom alla minerade områden med angivande av när de lades ut,

d) typ, antal och, om möjligt, serienummer för alla infanteriminor som har behållits eller överlåtit för utveckling av och utbildning i teknik för detektering, rövning och förstöring av minor eller som har överförts för att förstöras samt uppgift om de institutioner som en part har bemyndigat att behålla eller överföra infanteriminor i enlighet med artikel 3,

e) hur programmen för omställning eller avveckling av produktionsanläggningar för infanteriminor fortskrider,

f) hur programmen för förstöring av infanteriminor i enlighet med artiklarna 4 och 5 fortskrider, med en detaljerad beskrivning av de metoder som kommer att användas vid förstöringen, var alla destruktionsanläggningar är belägna samt vilka säkerhets- och miljönormer som kommer att tillämpas,

g) typ och antal i fråga om alla infanteriminor som förstörts efter denna konventions ikraftträdande för parten i fråga, med en uppdelning i fråga om antal beträffande varje typ av infanterimina som förstörts i enlighet med artiklarna 4 respektive 5 och, om möjligt, serienumren för varje typ av infanterimina som har förstörts i enlighet med artikel 4,

h) teknisk beskaffenhet av varje typ av infanterimina som har tillverkats, i den mån det är känt, och av infanteriminor som en part vid tillfället äger eller förfogar över med angivande, där så är skäligen möjligt, av sådan slags information som kan underlätta identifiering och rövning av infanteriminor; denna information ska som ett minimum innefatta mått, tändanordning, sprängmedelsinnehåll, metallinnehåll, tångfotografier samt annan information som kan underlätta minrövning, och

i) åtgärder som vidtagits för att effektivt

lot numbers of each type of anti-personnel mine stockpiled;

c) To the extent possible, the location of all mined areas that contain, or are suspected to contain, antipersonnel mines under its jurisdiction or control, to include as much detail as possible regarding the type and quantity of each type of anti-personnel mine in each mined area and when they were emplaced;

d) The types, quantities and, if possible, lot numbers of all anti-personnel mines retained or transferred for the development of and training in mine detection, mine clearance or mine destruction techniques, or transferred for the purpose of destruction, as well as the institutions authorized by a State Party to retain or transfer anti-personnel mines, in accordance with Article 3;

e) The status of programs for the conversion or de-commissioning of anti-personnel mine production facilities;

f) The status of programs for the destruction of anti-personnel mines in accordance with Articles 4 and 5, including details of the methods which will be used in destruction, the location of all destruction sites and the applicable safety and environmental standards to be observed;

g) The types and quantities of all anti-personnel mines destroyed after the entry into force of this Convention for that State Party, to include a breakdown of the quantity of each type of anti-personnel mine destroyed, in accordance with Articles 4 and 5, respectively, along with, if possible, the lot numbers of each type of antipersonnel mine in the case of destruction in accordance with Article 4;

h) The technical characteristics of each type of anti-personnel mine produced, to the extent known, and those currently owned or possessed by a State Party, giving, where reasonably possible, such categories of information as may facilitate identification and clearance of anti-personnel mines; at a minimum, this information shall include the dimensions, fusing, explosive content, metallic content, colour photographs and other information which may facilitate mine clearance; and

i) The measures taken to provide an imme-

och omedelbart varna befolkningen avseende alla områden som identifierats i enlighet med stycke 2 i artikel 5.

2. Parterna ska årligen uppdatera information som lämnats i enlighet med denna artikel, inkluderande uppgifter för det senaste kalenderåret, och förmedla dem till Förenta nationernas generalsekreterare senast den 30 april varje år.

3. Förenta nationernas generalsekreterare ska delge parterna den mottagna informationen.

diate and effective warning to the population in relation to all areas identified under paragraph 2 of Article 5.

2. The information provided in accordance with this Article shall be updated by the States Parties annually, covering the last calendar year, and reported to the Secretary-General of the United Nations not later than 30 April of each year.

3. The Secretary-General of the United Nations shall transmit all such reports received to the States Parties.

Artikel 8

Underlättande för parterna att följa konventionen och klarläggande av hur den följs

1. Parterna är överens om att konsultera och samarbeta i fråga om tillämpningen av denna konventions bestämmelser och om att i en anda av samarbete verka för att underlätta parternas fullgörande av sina åtaganden enligt konventionen.

2. Om en eller flera parter vill klarlägga och försöka att lösa frågor som hänger samman med hur en annan part följer konventionens bestämmelser, får de genom Förenta nationernas generalsekreterare överlämna en framställning om klarläggande i frågan till den senare parten. Alla relevanta upplysningar ska fogas till framställningen. Parterna ska avhålla sig från ogrundade framställningar om klarläggande, och åtgärder ska vidtas för att undvika missbruk. En part som får en framställning om klarläggande ska genom Förenta nationernas generalsekreterare inom 28 dagar lämna den efterfrågande parten alla upplysningar som kan bidra till att klargöra frågan.

3. Om den efterfrågande parten inte får svar genom Förenta nationernas generalsekreterare inom denna tid eller anser svaret på framställningen om klarläggande vara otillfredsställande, får den genom Förenta nationernas generalsekreterare framlägga ärendet vid det nästkommande partsmötet. Förenta nationernas generalsekreterare ska vidarebefordra denna framställning till alla parter tillsammans med all relevant information som har samband med framställningen om klarläg-

Article 8

Facilitation and clarification of compliance

1. The States Parties agree to consult and cooperate with each other regarding the implementation of the provisions of this Convention, and to work together in a spirit of cooperation to facilitate compliance by States Parties with their obligations under this Convention.

2. If one or more States Parties wish to clarify and seek to resolve questions relating to compliance with the provisions of this Convention by another State Party, it may submit, through the Secretary-General of the United Nations, a Request for Clarification of that matter to that State Party. Such a request shall be accompanied by all appropriate information. Each State Party shall refrain from unfounded Requests for Clarification, care being taken to avoid abuse. A State Party that receives a Request for Clarification shall provide, through the Secretary-General of the United Nations, within 28 days to the requesting State Party all information which would assist in clarifying this matter.

3. If the requesting State Party does not receive a response through the Secretary-General of the United Nations within that time period, or deems the response to the Request for Clarification to be unsatisfactory, it may submit the matter through the Secretary-General of the United Nations to the next Meeting of the States Parties. The Secretary-General of the United Nations shall transmit the submission, accompanied by all appropriate information pertaining to the Re-

gande. All sådan information ska framläggas för den anmodade parten, som ska ha rätt till genmäle.

4. I avvaktan på att ett möte med parterna sammankallas, får varje berörd part begära Förenta nationernas generalsekreterares medverkan för att underlätta det begärda klarläggandet.

5. Den efterfrågande parten får genom Förenta nationernas generalsekreterare begära att ett extra partsmöte sammankallas för att pröva ärendet. Förenta nationernas generalsekreterare ska då till alla parter överlämna detta förslag och all information som lämnats av de berörda parterna, med en begäran att de ska meddela om de förordar att ett extra partsmöte prövar frågan. Om minst en tredjedel av parterna inom 14 dagar från dagen för ett sådant meddelande stödjer ett extramöte, ska Förenta nationernas generalsekreterare sammankalla extramötet inom ytterligare 14 dagar. Detta möte är beslutsmässigt om en majoritet av parterna är närvarande.

6. Partsmötet eller det extra partsmötet ska först avgöra om ärendet behöver behandlas vidare med hänsyn till all den information som de berörda parterna har lämnat. Partsmötet eller det extra partsmötet ska sträva efter att fatta ett enhälligt beslut. Om enighet trots alla ansträngningar inte har kunnat uppnås, ska beslut fattas med en majoritet av närvarande och röstande parter.

7. Alla parter ska helt och fullt samarbeta med partsmötet eller det extra partsmötet vid prövningen av ärendet, inklusive med den undersökningsdelegation som har utsetts i enlighet med stycke 8.

8. Om ytterligare klarläggande behövs, ska partsmötet eller det extra partsmötet utse en undersökningsdelegation och besluta om dess mandat med en majoritet av närvarande och röstande parter. Den anmodade parten får när som helst inbjuda en undersökningsdelega-

tion for Clarification, to all States Parties. All such information shall be presented to the requested State Party which shall have the right to respond.

4. Pending the convening of any meeting of the States Parties, any of the States Parties concerned may request the Secretary-General of the United Nations to exercise his or her good offices to facilitate the clarification requested.

5. The requesting State Party may propose through the Secretary-General of the United Nations the convening of a Special Meeting of the States Parties to consider the matter. The Secretary-General of the United Nations shall thereupon communicate this proposal and all information submitted by the States Parties concerned, to all States Parties with a request that they indicate whether they favour a Special Meeting of the States Parties, for the purpose of considering the matter. In the event that within 14 days from the date of such communication, at least one-third of the States Parties favours such a Special Meeting, the Secretary-General of the United Nations shall convene this Special Meeting of the States Parties within a further 14 days. A quorum for this Meeting shall consist of a majority of States Parties.

6. The Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties, as the case may be, shall first determine whether to consider the matter further, taking into account all information submitted by the States Parties concerned. The Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties shall make every effort to reach a decision by consensus. If despite all efforts to that end no agreement has been reached, it shall take this decision by a majority of States Parties present and voting.

7. All States Parties shall cooperate fully with the Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties in the fulfillment of its review of the matter, including any fact-finding missions that are authorized in accordance with paragraph 8.

8. If further clarification is required, the Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties shall authorize a fact-finding mission and decide on its mandate by a majority of States Parties present and voting. At any time the requested State

tion till sitt territorium. Inget beslut av ett partsmöte eller extra partsmöte fordras för att utse en sådan delegation. Delegationen, i vilken det får ingå högst nio sakkunniga som utsetts och godkänts i enlighet med stycke 9 och 10, får inhämta kompletterande information på platsen eller på andra platser som har direkt anknytning till ifrågasättandet av om konventionen följs och som står under den anmodade partens jurisdiktion eller kontroll.

9. Förenta nationernas generalsekreterare ska upprätta och uppdatera en förteckning med uppgift om namn, nationalitet och andra relevanta upplysningar över kvalificerade sakkunniga som nominerats av parterna och överlämna denna förteckning till alla parter. De som står upptagna i förteckningen ska betraktas som utsedda att ingå i alla undersökningsdelegationer, om inte en part skriftligen invänder. En sakkunnig mot vilken en invändning gjorts får inte delta i en undersökningsdelegation inom den invändande partens territorium eller på någon annan plats som står under denna parts jurisdiktion eller kontroll, om invändningen gjordes innan han eller hon utsågs att delta i delegationen.

10. När Förenta nationernas generalsekreterare får en framställning från ett partsmöte eller ett extra partsmöte med parterna ska sekreteraren efter samråd med den anmodade parten utse medlemmarna i undersökningsdelegationen inklusive dess chef. Medborgare i den konventionsstat som begär en undersökningsdelegation eller är direkt berörda av den ska inte utses att delta i delegationen. Delegationsmedlemmarna ska ha de privilegier och den immunitet som anges i artikel VI i konventionen rörande Förenta nationernas privilegier och immunitet, antagen den 13 februari 1946.

11. Efter en förvarningstid på minst 72 timmar ska delegationsmedlemmarna så snart som möjligt anlända till den anmodade partens territorium. Den anmodade parten ska vidta alla nödvändiga administrativa åtgärder för att ta emot, transportera och inkvartera delegationen och i största möjliga utsträckning sörja för dess säkerhet när den befinner sig inom territorium under denna parts kontroll.

Party may invite a fact-finding mission to its territory. Such a mission shall take place without a decision by a Meeting of the States Parties or a Special Meeting of the States Parties to authorize such a mission. The mission, consisting of up to 9 experts, designated and approved in accordance with paragraphs 9 and 10, may collect additional information on the spot or in other places directly related to the alleged compliance issue under the jurisdiction or control of the requested State Party.

9. The Secretary-General of the United Nations shall prepare and update a list of the names, nationalities and other relevant data of qualified experts provided by States Parties and communicate it to all States Parties. Any expert included on this list shall be regarded as designated for all fact-finding missions unless a State Party declares its non-acceptance in writing. In the event of non-acceptance, the expert shall not participate in fact-finding missions on the territory or any other place under the jurisdiction or control of the objecting State Party, if the non-acceptance was declared prior to the appointment of the expert to such missions.

10. Upon receiving a request from the Meeting of the States Parties or a Special Meeting of the States Parties, the Secretary-General of the United Nations shall, after consultations with the requested State Party, appoint the members of the mission, including its leader. Nationals of States Parties requesting the fact-finding mission or directly affected by it shall not be appointed to the mission. The members of the fact-finding mission shall enjoy privileges and immunities under Article VI of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations, adopted on 13 February 1946.

11. Upon at least 72 hours notice, the members of the fact-finding mission shall arrive in the territory of the requested State Party at the earliest opportunity. The requested State Party shall take the necessary administrative measures to receive, transport and accommodate the mission, and shall be responsible for ensuring the security of the mission to the maximum extent possible while they are on territory under its control.

12. Utan att det ska inkräkta på den anmodade partens suveränitet, får undersökningsdelegationen till den anmodade partens territorium införa nödvändig utrustning att användas uteslutande för att inhämta upplysningar om huruvida konventionen följs. Delegationen ska före ankomsten meddela den anmodade parten vilken utrustning den avser använda i sitt arbete.

13. Den anmodade parten ska på allt sätt sträva efter att se till att undersökningsdelegationen får tillfälle att tala med alla de personer som kan lämna upplysningar om huruvida konventionen följs.

14. Den anmodade parten ska försäkra delegationen tillträde till alla områden och anläggningar under dess kontroll där fakta som är relevanta för frågan huruvida konventionen följs kan förväntas bli inhämtade. Tillträdet ska vara underkastat de villkor som den anmodade parten anser behövas för det följande:

- a) skydd av utrustning, information och områden som är känsliga,
- b) skydd av de författingsenliga förpliktelser som den anmodade parten kan ha i fråga om äganderätt, husrannsakan och beslag samt andra författingsenliga rättigheter, eller
- c) delegationsmedlemmarnas fysiska skydd och säkerhet.

Om den anmodade parten vidtar sådana åtgärder, ska den göra alla skäligen ansträngningar för att på annat sätt visa att den följer konventionen.

15. Undersökningsdelegationen får uppehålla sig inom den berörda partens territorium i högst 14 dagar och på en och samma plats i högst 7 dagar, om inte annat har överenskommit.

16. Alla upplysningar som mottagits konfidentiellt och saknar anknytning till undersökningsdelegationens ändamål ska behandlas som hemliga.

17. Undersökningsdelegationen ska genom Förenta nationernas generalsekreterare inrapportera sina resultat till partsmötet eller det extra partsmötet.

18. Partsmötet eller det extra partsmötet ska pröva all relevant information, inklusive un-

12. Without prejudice to the sovereignty of the requested State Party, the fact-finding mission may bring into the territory of the requested State Party the necessary equipment which shall be used exclusively for gathering information on the alleged compliance issue. Prior to its arrival, the mission will advise the requested State Party of the equipment that it intends to utilize in the course of its fact-finding mission.

13. The requested State Party shall make all efforts to ensure that the fact-finding mission is given the opportunity to speak with all relevant persons who may be able to provide information related to the alleged compliance issue.

14. The requested State Party shall grant access for the fact-finding mission to all areas and installations under its control where facts relevant to the compliance issue could be expected to be collected. This shall be subject to any arrangements that the requested State Party considers necessary for:

- a) The protection of sensitive equipment, information and areas;
- b) The protection of any constitutional obligations the requested State Party may have with regard to proprietary rights, searches and seizures, or other constitutional rights; or
- c) The physical protection and safety of the members of the fact-finding mission.

In the event that the requested State Party makes such arrangements, it shall make every reasonable effort to demonstrate through alternative means its compliance with this Convention.

15. The fact-finding mission may remain in the territory of the State Party concerned for no more than 14 days, and at any particular site no more than 7 days, unless otherwise agreed.

16. All information provided in confidence and not related to the subject matter of the fact-finding mission shall be treated on a confidential basis.

17. The fact-finding mission shall report, through the Secretary-General of the United Nations, to the Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties the results of its findings.

18. The Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties shall

dersökningsdelegationens rapport, och får uppmana den anmodade parten att inom en viss tid vidta åtgärder för att rätta till hur den följer konventionen. Den anmodade parten ska rapportera alla åtgärder som vidtagits med anledning av framställningen.

19. Partsmötet eller det extra partsmötet får föreslå de berörda parterna åtgärder och medel för att närmare klarlägga eller lösa den fråga som är föremål för prövning, inklusive inledande av lämpliga förfaranden i enlighet med folkrätten. I det fall att den aktuella frågan konstaterats bero på omständigheter utanför den anmodade partens kontroll, får partsmötet eller det extra partsmötet rekommendera lämpliga åtgärder, däribland sådant samarbete som avses i artikel 6.

20. Partsmötet eller det extra partsmötet ska bemöda sig om att fatta enhälliga beslut i frågor som avses i stycke 18 och 19. Om så inte är möjligt, ska beslut fattas med två tredjedels majoritet av närvarande och röstande parter.

Artikel 9

Nationella tillämpningsåtgärder

Varje part ska vidta alla lagstiftningsåtgärder och administrativa samt andra åtgärder som krävs, däribland införande av straffpåföljd, för att förhindra och bekämpa all verksamhet, som enligt denna konvention är förbjuden för en part, och som utförs av personer eller inom territorium under dess jurisdiktion eller kontroll.

Artikel 10

Tvistlösning

1. Parterna ska konsultera och samarbeta för att lösa tvister som uppkommer om tillämpningen eller tolkningen av denna konvention. En part får hänskjuta en tvist till ett partsmöte.

2. Partsmötet får bidra till att lösa en tvist med alla medel som mötet bedömer vara

consider all relevant information, including the report submitted by the fact-finding mission, and may request the requested State Party to take measures to address the compliance issue within a specified period of time. The requested State Party shall report on all measures taken in response to this request.

19. The Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties may suggest to the States Parties concerned ways and means to further clarify or resolve the matter under consideration, including the initiation of appropriate procedures in conformity with international law. In circumstances where the issue at hand is determined to be due to circumstances beyond the control of the requested State Party, the Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties may recommend appropriate measures, including the use of cooperative measures referred to in Article 6.

20. The Meeting of the States Parties or the Special Meeting of the States Parties shall make every effort to reach its decisions referred to in paragraphs 18 and 19 by consensus, otherwise by a two-thirds majority of States Parties present and voting.

Article 9

National implementation measures

Each State Party shall take all appropriate legal, administrative and other measures, including the imposition of penal sanctions, to prevent and suppress any activity prohibited to a State Party under this Convention undertaken by persons or on territory under its jurisdiction or control.

Article 10

Settlement of disputes

1. The States Parties shall consult and cooperate with each other to settle any dispute that may arise with regard to the application or the interpretation of this Convention. Each State Party may bring any such dispute before the Meeting of the States Parties.

2. The Meeting of the States Parties may contribute to the settlement of the dispute by

lämpliga, däribland att erbjuda sina tjänster, att uppmana de tvistande parterna att inleda ett förfarande för att lösa tvisten enligt deras eget val samt att rekommendera att en tidsfrist bestäms för det överenskomna förfarandet.

3. Denna artikel ska inte inverka på konventionens bestämmelser om underlättande för parterna att följa konventionen och klarläggande av hur den följs.

Artikel 11

Partsmöten

1. Parterna ska mötas regelbundet för att behandla frågor som rör tillämpningen eller genomförandet av denna konvention, däribland följande:

- a) konventionens sätt att fungera och avslutningsläget,
- b) frågor som härrör från rapporter som avlagts enligt konventionens bestämmelser,
- c) samarbete och hjälp internationellt i enlighet med artikel 6,
- d) utveckling av teknologi för röjning av infanteriminor,
- e) framställningar från parter i enlighet med artikel 8, och
- f) beslut i anledning av framställningar från parter i enlighet med artikel 5.

2. Det första partsmötet ska sammankallas av Förenta nationernas generalsekreterare inom ett år efter denna konventions ikraftträdande. Därpå följande möten ska årligen sammankallas av Förenta nationernas generalsekreterare fram till den första översynskonferensen.

3. Förenta nationernas generalsekreterare ska sammankalla ett extra partsmöte i enlighet med bestämmelserna i artikel 8.

4. Stater som inte är parter i denna konvention, liksom Förenta nationerna, andra berörda internationella organisationer eller institutioner, regionala organisationer, Internationella rödakorskommittén samt berörda enskilda organisationer kan inbjudas att delta i dessa möten som observatörer i enlighet med den överenskomna arbetsordningen.

whatever means it deems appropriate, including offering its good offices, calling upon the States parties to a dispute to start the settlement procedure of their choice and recommending a time-limit for any agreed procedure.

3. This Article is without prejudice to the provisions of this Convention on facilitation and clarification of compliance.

Article 11

Meetings of the States Parties

1. The States Parties shall meet regularly in order to consider any matter with regard to the application or implementation of this Convention, including:

- a) The operation and status of this Convention;
- b) Matters arising from the reports submitted under the provisions of this Convention;
- c) International cooperation and assistance in accordance with Article 6;
- d) The development of technologies to clear anti-personnel mines;
- e) Submissions of States Parties under Article 8; and
- f) Decisions relating to submissions of States Parties as provided for in Article 5.

2. The First Meeting of the States Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations within one year after the entry into force of this Convention. The subsequent meetings shall be convened by the Secretary-General of the United Nations annually until the first Review Conference.

3. Under the conditions set out in Article 8, the Secretary-General of the United Nations shall convene a Special Meeting of the States Parties.

4. States not parties to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the International Committee of the Red Cross and relevant non-governmental organizations may be invited to attend these meetings as observers in accordance with the agreed Rules of Procedure.

Artikel 12

Översynskonferenser

1. En översynskonferens ska sammankallas av Förenta nationernas generalsekreterare fem år efter denna konventions ikraftträdande. Ytterligare översynskonferenser ska sammankallas av Förenta nationernas generalsekreterare på begäran av en eller flera parter, under förutsättning att tiden mellan översynskonferenserna inte i något fall är kortare än fem år. Alla parter i konventionen ska inbjudas till varje översynskonferens.

2. Översynskonferensens syften ska vara följande:

a) att granska konventionens sätt att fungera och anslutningsläget,

b) att ta ställning till behovet av ytterligare partsmöten enligt stycke 2 i artikel 11 och tiden mellan mötena,

c) att fatta beslut om framställningar från parterna i enlighet med artikel 5,

d) att, om så är nödvändigt, i sin slutrapport anta slutsatser relaterade till tillämpningen av denna konvention.

3. Stater som inte är parter i denna konvention, liksom Förenta nationerna, andra berörda internationella organisationer och institutioner, regionala organisationer, Internationella rödakorskommittén samt berörda enskilda organisationer kan inbjudas att delta i översynskonferenser som observatörer i enlighet med den överenskomna arbetsordningen.

Artikel 13

Ändringar

1. En part får när som helst efter konventionens ikraftträdande föreslå ändringar i den. Ändringsförslag ska framföras till depositarien, som ska meddela alla parter och inhämta deras yttrande om huruvida en ändringskonferens bör sammankallas för att ta ställning till förslaget. Om en majoritet av parterna senast 30 dagar efter utsändandet av förslaget meddelar depositarien att de stöder vidare behandling av det, ska denne sammankalla en

Article 12

Review Conferences

1. A Review Conference shall be convened by the Secretary-General of the United Nations five years after the entry into force of this Convention. Further Review Conferences shall be convened by the Secretary-General of the United Nations if so requested by one or more States Parties, provided that the interval between Review Conferences shall in no case be less than five years. All States Parties to this Convention shall be invited to each Review Conference.

2. The purpose of the Review Conference shall be:

a) To review the operation and status of this Convention;

b) To consider the need for and the interval between further Meetings of the States Parties referred to in paragraph 2 of Article 11;

c) To take decisions on submissions of States Parties as provided for in Article 5; and

d) To adopt, if necessary, in its final report conclusions related to the implementation of this Convention.

3. States not parties to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the International Committee of the Red Cross and relevant non-governmental organizations may be invited to attend each Review Conference as observers in accordance with the agreed Rules of Procedure.

Article 13

Amendments

1. At any time after the entry into force of this Convention any State Party may propose amendments to this Convention. Any proposal for an amendment shall be communicated to the Depositary, who shall circulate it to all States Parties and shall seek their views on whether an Amendment Conference should be convened to consider the proposal. If a majority of the States Parties notify the Depositary no later than 30 days after its cir-

ändringskonferens, till vilken alla parter ska inbjudas.

2. Stater som inte är parter i konventionen, liksom Förenta nationerna, andra berörda internationella organisationer eller institutioner, regionala organisationer, Internationella rödakorskommittén samt berörda enskilda organisationer kan inbjudas att delta i ändringskonferenser som observatörer i enlighet med den överenskomna arbetsordningen.

3. Ändringskonferensen ska hållas omedelbart efter ett partsmöte eller en översynskonferens, om inte majoriteten av parterna begär att den ska hållas tidigare.

4. Ändringar i denna konvention ska antas med en majoritet av två tredjedelar av närvarande och röstande parter i ändringskonferensen. Depositarien ska meddela parterna alla ändringar som antagits på detta sätt.

5. En ändring i konventionen träder i kraft för alla parter som har antagit den när majoriteten av parterna har deponerat sina godtagandeinstrument hos depositarien. Ändringen ska därefter träda i kraft för övriga parter den dag då de deponerar sina godtagandeinstrument.

ulation that they support further consideration of the proposal, the Depositary shall convene an Amendment Conference to which all States Parties shall be invited.

2. States not parties to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the International Committee of the Red Cross and relevant non-governmental organizations may be invited to attend each Amendment Conference as observers in accordance with the agreed Rules of Procedure.

3. The Amendment Conference shall be held immediately following a Meeting of the States Parties or a Review Conference unless a majority of the States Parties request that it be held earlier.

4. Any amendment to this Convention shall be adopted by a majority of two-thirds of the States Parties present and voting at the Amendment Conference. The Depositary shall communicate any amendment so adopted to the States Parties.

5. An amendment to this Convention shall enter into force for all States Parties to this Convention which have accepted it, upon the deposit with the Depositary of instruments of acceptance by a majority of States Parties. Thereafter it shall enter into force for any remaining State Party on the date of deposit of its instrument of acceptance.

Artikel 14

Kostnader

1. Kostnader för partsmöten, extra partsmöten, översynskonferenser och ändringskonferenser ska betalas av parterna och de stater som inte är parter till konventionen som deltar i dessa möten i enlighet med Förenta nationernas på tillbörligt sätt justerade bidragsskala.

2. Kostnader som uppstår för Förenta nationernas generalsekreterare enligt artiklarna 7 och 8 och kostnader för undersökningsdelegationer ska betalas av parterna i enlighet med Förenta nationernas på tillbörligt sätt justerade bidragsskala.

Article 14

Costs

1. The costs of the Meetings of the States Parties, the Special Meetings of the States Parties, the Review Conferences and the Amendment Conferences shall be borne by the States Parties and States not parties to this Convention participating therein, in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted appropriately.

2. The costs incurred by the Secretary-General of the United Nations under Articles 7 and 8 and the costs of any fact-finding mission shall be borne by the States Parties in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted appropriately.

Artikel 15

Undertecknande

Denna konvention, som upprättats i Oslo, Norge, den 18 september 1997, ska stå öppen för undertecknande i Ottawa, Kanada, för alla stater från den 3 till den 4 december 1997 och i Förenta nationernas högkvarter i New York från den 5 december 1997 till dess ikraftträdande.

Article 15

Signature

This Convention, done at Oslo, Norway, on 18 September 1997, shall be open for signature at Ottawa, Canada, by all States from 3 December 1997 until 4 December 1997, and at the United Nations Headquarters in New York from 5 December 1997 until its entry into force.

Artikel 16

Ratificering, godtagande, godkännande och anslutning

1. Denna konvention ska ratificeras, godtas eller godkännas av signatärstaterna.

2. Konventionen ska stå öppen för anslutning av stater som inte har undertecknat den.

3. Ratifikations-, godtagande-, godkännande- och anslutningsinstrument ska deponeras hos depositarien.

Article 16

Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval of the Signatories.

2. It shall be open for accession by any State which has not signed the Convention.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

Artikel 17

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den sjätte månaden efter den månad då det fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats.

2. För stater som deponerar sina ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument efter dagen för deponeringen av det fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet ska konventionen träda i kraft den första dagen i den sjätte månaden efter den dag då staten i fråga har deponerat sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

Article 17

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the first day of the sixth month after the month in which the 40th instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited.

2. For any State which deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession after the date of the deposit of the 40th instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force on the first day of the sixth month after the date on which that State has deposited its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Artikel 18

Provisorisk tillämpning

En stat får vid ratifikationen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen förklara att den avser att provisoriskt tillämpa stycke 1 i artikel 1 i avvaktan på konventionens ikraftträdande.

Artikel 19

Reservationer

Inga reservationer får göras mot artiklarna i denna konvention.

Artikel 20

Varaktighet och uppsägning

1. Denna konvention ska gälla på obegränsad tid.

2. Varje part ska under utövande av sin nationella suveränitet ha rätt att frånträda konventionen. Parten ska underrätta alla parter, depositarien och Förenta nationernas säkerhetsråd om uppsägningen. Uppsägningsinstrumentet ska innehålla en fullständig förklaring om skälen för uppsägningen.

3. Frånträdan ska inte börja gälla förrän sex månader efter det att depositarien har mottagit uppsägningsinstrumentet. Om den uppsägande parten vid utgången av sexmånadersperioden deltar i en väpnad konflikt, ska uppsägningen emellertid inte börja gälla förrän efter den väpnade konflikten.

4. En parts uppsägning av konventionen ska inte på något sätt inverka på staternas skyldighet att fortsätta att uppfylla sina åtaganden enligt relevanta folkrättsliga regler.

Artikel 21

Depositarie

Förenta nationernas generalsekreterare utses härmed till depositarie för denna konvention.

Article 18

Provisional application

Any State may at the time of its ratification, acceptance, approval or accession, declare that it will apply provisionally paragraph 1 of Article 1 of this Convention pending its entry into force.

Article 19

Reservations

The Articles of this Convention shall not be subject to reservations.

Article 20

Duration and withdrawal

1. This Convention shall be of unlimited duration.

2. Each State Party shall, in exercising its national sovereignty, have the right to withdraw from this Convention. It shall give notice of such withdrawal to all other States Parties, to the Depositary and to the United Nations Security Council. Such instrument of withdrawal shall include a full explanation of the reasons motivating this withdrawal.

3. Such withdrawal shall only take effect six months after the receipt of the instrument of withdrawal by the Depositary. If, however, on the expiry of that six-month period, the withdrawing State Party is engaged in an armed conflict, the withdrawal shall not take effect before the end of the armed conflict.

4. The withdrawal of a State Party from this Convention shall not in any way affect the duty of States to continue fulfilling the obligations assumed under any relevant rules of international law.

Article 21

Depositary

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the Depositary of this Convention.

Artikel 22

Giltiga texter

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Article 22

Authentic texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.